

Slovenski

PRIJATEL.

Štev. 2. V Celovcu 15. februarja 1869. XVIII. tečaj.

Postne pridige.

Razlaganje svetih cerkvenih obredov velikega tedna ; gov. —f—.

4. postna nedelja.

(Veliki četrtek. Jezus postavlja zakrament svetega rešnjega Telesa. Jezusova žalost in dušna britkost na Oljski gori.)

„Iz srca sem želel jesti z vami to velikonočno jagnje, preden terpim.“
(Luk. 22, 15.)

V v o d.

Tri sosebno imenitne dogodbe nam v spomin sklicuje veliki četrtek. Perva je ta, da je Jezus v svoji nezmerni ponižnosti svojim učencem noge umival pri zadnji večerji; druga je ta, da je v svoji neskončni ljubezni do nas pri zadnji večerji postavil zakrament svetega rešnjega Telesa; in tretja je Jezusova neznana žalost in dušna britkost na Oljski gori, kjer je kervavi pot putil, bil od nezvestega učenca izdan in zvezan na sodbo odpeljan. Pervo dogodbo smo v mislih imeli v zadnji postni pridigi, une dve pridite danes na versto. — Od postavljanja zakramenta svetega rešnjega Telesa nam sveto evangelije to le pripoveduje: „Kader so pa večerjali, (to je: po tem, ko so že pojedli velikonočno jagnje, in je bil Jezus že noge umil svojim učencem) vzel je Jezus kruh, in ga je posvetil in razlomil, ter dal svojim učencem, in je rekel: Vzemite in jejte; to je moje telo. In je vzel kelih, je zahvalil in jim

dal, rekoč: Pijte iz njega vsi! Zakaj to je moja kri nove zaveze, ktera bo za njih veliko prilita v odpuščanje grehov.“ (Mat. 26, 26. 27. 28) „To storite v moj spomin.“ (Luk. 22, 19.) — Od Jezusove neizrekljive žalosti in dušne britkosti pa v svetem evangeliju to le beremo: „In ko so bili (Jezus in njegovi učenci) zahvalno pesem izpeli, šli so na Oljsko goro... In pridejo na pristavo, kateri je ime Getzemane; in reče svojim učencem: Sedite tukaj, da zmolim. In vzeme seboj Petra in Jakoba in Janeza; in začne prestrašen in otožen biti, in jim reče: Moja duša je žalostna do smerti; ostanite tukaj in čujte! in ko je malo dalje šel, je na zemljo padel in molil, da bi, ako bi bilo mogoče, prešla od njega ta ura. In je rekel: Aba, Oče! tebi je vse mogoče, vzemi ta kelih od mene; ali vendar ne, kar jaz hočem, ampak kar ti.“ (Mark. 14, 26. 32—36.) „Prikazal se mu je pa angelj iz nebes, kateri ga je poterdil. In ko so ga smertne težave obšle, je dalje molil. Njegov put pa je bil, kakor kervave kaplje tekoče na zemljo.“ (Luk. 22, 43. 44.) Obe te prigodbi obhaja sveta cerkev z lepimi milimi obredi, in kako da jih obhaja, naj vam danes razložim.

Razlaga.

1. Dvojno dogodbo, ki jo sveta cerkev obhaja veliki četertik ima danes pred očmi, eno veselo in eno žalostno. Vesela, nedo, povedljivo vesela prigodba je ta, da je Jezus veliki četertik prazdnji večerji postavil zakrament svetega rešnjega Telesa, v kterem nam s svojim lastnim mesom in svojo lastno kervjo naše duše živi in redi za večno življenje. Žalostna in prežalostna prigodba pa je ta, da je Jezus iz ljubezni do nas revnih grešnikov na Oljski gori prestal tako neizrečeno veliko žalost in dušno britkost, da mu je kervavi put izgnala iz njegovega svetega telesa. Pri obedovjni dogodbi nekoliko postojmo.

2. Pri zadnji večerji je postavil Jezus zakrament svetega rešnjega Telesa v živež in hrano našim dušam. Pod podobami kruha in vina zavživamo v tem svetem zakramentu Jezusovo pravo, živo telo, Jezusovo pravo živo kerv. To je čudež brez vse primere veči od unega, kterega nam pred oči postavlja sveto evangelije, ki se bere četerto postno nedeljo, in kateri nam pripoveduje, da je Jezus s petimi ječmenovimi kruhi in dvema ribama naboril okoli pet tisuč lačnih mož in zraven še žene in otroke, katerih je bilo

gotovo tudi sila veliko okoli njega. (Jan. 6, 1—15.) Zakrament svetega rešnjega Telesa je središče, je krona vseh drugih svetih zakramentov. Zakrament svetega rešnjega Telesa je neizrekljiva skriynost, katero verovati moramo, dasiravno je v sedajnem življenju nikdar nikoli preduhtali in razumeli ne bomo. Kar je le koli Jezus, ki ga je sama ljubezen in dobrota, ki je neskončno moder in vse-mogočen, vedel in znal, zbral je v tem svetem zakramentu skupaj, da bi bil našel priložnost, do konca sveta ostati ne le pri nas in med nami, ampak ostati in stanovati clo v našem sercu. Ravno zato je rekel pri zadnji večerji: „Iz serca sem želel jesti z vami to velikonočno jagnje, prejden terpim.“ Luk. 22, 15. Zakrament svetega rešnjega Telesa je prav res zakrament ljubezni; sama čista ljubezen Jezusova ga je postavila, postavila sosebno iz tega name-na, da bi tudi mi Jezusu darovali in povračevali ljubezen za lju-bezen. Kristijan, ki vse to prav premisli, je prisiljen, ta presveti zakrament spoštovati ravno tako visoko, kakor Jezusa samega, ki je v tem svetem zakramentu bistveno pričujoč. Skazuj tudi ti, ljubo kersansko serce! vsegdar hvaležno in priserčno ljubezen svo-jemu Zveličarju, v tem svetem zakramentu pričujočemu, zakaj glej:

a) Jezus te ljubi v tem svetem zakramentu s pre-čudno ljubeznijo. Sveti Tomaž imenuje zakrament svetega rešnega Telesa „naj veči čudež zmed vseh čudežev,“ sveti Avgustin ga imenuje „naj imenitniše delo božje vsegamogočnosti. In res se božja vsegamogočnost nikjer ni skazovala bolj čudopolno, kakor ravno o postavljanju tega svetega zakramenta. Kolikrat koli namreč mašnik pri sveti maši nad kruhom in vinom izgovorijo besede Jezusove: „To je moje telo, to je moja kri,“ spremeni se pri tej priči po božji vsegamogočnosti kruh v Jezusovo pravo živo kerv, tako da od kruha in vina ne ostane drugega nič več ne, kakor le same podobe. To je zares skrivnostipoln čudež in čudopolna skrivnost, kateri se sveti cerkveni očetje še bolj čudijo kakar samemu včlovečenju Sina božjega.

b) Jezus te ljubi v tem svetem zakramentu z radodarno ljubeznijo. Ljubezen ima tako lastnost, da rada obdaruje tistega, ktere ga ljubi. In Jezus nam res v zakramentu svetega rešnjega Telesa odpira ves nezmerni zaklad svoje dobrote. Glej, ljubi kristijan! v tem svetem zakramentu ti Jezus daje vse, kar koli ima, ter daje svoje meso in svojo kerv, svojo dušo in svoje telo, svojo božjo in svojo človeško natoro, svoje zasluženje in svoje gnade, daje ti samega sebe celega in vsega. In kar je še večje čudo, je to, da se ti kar jed in pijačo daje, kakor sam pravi, rekoč: „Moje meso je res jed, in moja kri je res pijača.“ (Jer. 6, 56.) Nobena reč se s človekom ne zveže tako tesno kakor se zveže jed in pijača, se polagoma spremeni v bistvo človeškega telesa. In

kader človek po vrednem svetem Obhajilu zavžije nebeško jed in nebeško pijačo, zgodi se v njem neka enaka zveza, neka enako zedinjenje le s tim edinim razločkom, da je to zedinjenje vse bolj imenitno, vse bolj čudno, in da se ne spreminja Jezus v naše bistvo, ampak se mi spreminjamo v njegovo bistvo, to je: mi se navzamemo njegovega duha in njegovih čednost, kakor Jezus sam pravi, rekoč: „Kdor je moje meso in pije moje kerv, ostane v meni in jaz v njem. In tisti, kateri mene je, bo živel zavoljo mene.“ (Jan. 6, 57. 58.) O nezmerno radodarnost Zveličarjevo! Tako radodarnost si je izmisliti zamogla le sama božja modrost, jo je skleniti zamogla le samo božja ljubezen, in jo je v djanju zveršiti zamogla le sama božja vsemogočnost.

c) Jezus te ljubi v tem svetem zakramentu s stanovitno ljubeznijo. Od prave ljubezni piše sveti Pavl, da „je poterpežljiva, da vse preterpi, vse prenaša“ (I. Kor. 13, 4. 7.). In kje bomo našli ljubezen, ktera bi bila bolj prizanezljiva in bolj poterpežljiva memo ljubezni Jezusove v najsvetejšem zakramentu. Kolikokrat ga žalimo, in hudo žalimo, ter s svojimi obilnimi grehi ne zaslužimo drugega, kakor da bi nas Jezus zapustil in nam odtegnil svojo pričujočnost, s kakoršno med nami prebiva v zakramentu svetega rešnjega Telesa. Toda vsi naši nehvaležnosti vkljub nas Jezus vendar le ne zapusti, ampak zmerom in stanovitno ostane med nami. Pač prav govori tedaj sveti Janez, ko pravi od Jezusa: „Ko je ljubil svoje, ki so na svetu, jih je hotel do konca ljubiti.“ (Jan. 13, 1.)

Lepši pa ne moremo skazovati Jezusu svoje ljubezni kakor s tim, da se vselej prav pripravljamo za ta sveti zakrament, ter se vredno sklenemo s svojim Zveličarjem v svetem Obhajilu. Kakoršno je pripravljanje za sveto Obhajilo, tak bo tudi sad svetega Obhajila. Prav skerbno tedaj očistimo svojo vest v zakramentu svete pokore. S čistim srcem v zvezi pa mora biti tudi pobožno serce. In da si za pobožnost serce operemo, obudimo naj poprej živo vero v Jezusa v zakramentu svetega rešnjega Telesa pričujočega, in iz te žive vere v Jezusa se bodo prebudile v sercu tudi druge čednosti, ter ponižnost, upanje, žalost nad grehom, ljubezen, hrepenenje po Jezusu. In da se bodo te čednosti tem bolj razgorele v našem sercu, moramo sami sebi odgovarjati na nasledje vpraševanja: Kdo pride k meni in v moje serce? K meni bo prišel veliki, vsemogočni, neskončni Bog, moj naj viši Gospod, moj Stvarnik in Odrešenik, moj Zdravnik in moj Učenik, moj Oče in moj Dobrotnik. — H komu pride? K meni, revnemu človeku, ubogemu grešniku, nezvestemu hlapcu in nehvaležni stvari. — Kako pride? Skrit pod podobo kruha, po čudnem, nezapopad-

ljivem, milostipolnem potu. — Zakaj pride? Zato pride, da me bo ozdravil, očistil, potolažil, pokrepčal, razsvetlil, oveselil, obogatel, podučil, se zmenoj na tanjšno sklenil. — Z čim pride? S svojim mesom in svojo kervjo, s svojim telesom in svojo dušo, s svojo božjo in človeško natoro, z vsemi svojimi popolnostmi, čednostmi, z vsem svojim zasluženjem, z vsemi svojimi milostmi in darimi. Kader nam take premišljevanja um razsvetlijo in serca razgrejejo, in pa nas za svete čednosti vnamejo, pristopimo z naj večim spoštovanjem k svetemu Očhajilu, s kakoršnim je vselej k svetemu Obhajilu pristopil sveti Alojzij. Sveti Alojzij, ki je bil res pravi angelj v človeški postavi, prejel je zakrament svetega rešnjega Telesa pervikrat iz rok svetega Karola Boromejskega v svojem dvanajstem letu. Serce se mu je veselja topilo, ko je pervikrat zavžil to nebeško jed. In odsihmalo je po navadi vsak teden hodil k svetemu Obhajilu. In po svetem Obhajilu perve tri dni vsakega tedna je obračal v to, da je Jezusu hvalo in zahvalo dajal za gnado svetega Obhajila, kterega je opravil, naslednje tri dni tedna pa je obračal v pripravljanje za prihodnje sveto Odhajilo. In kolikorkrat koli je vžival ta angeljski kruh, polivale so ga solze goreče ljubezni do Jezusa v priserčnem veselju nad nedopovedljivo srečo, ktere je bilo polno vse njegovo serce. In tedaj je tudi rekel nekega dne: „Kdor enkrat prav okusi, kako prijetna in sladka da je zveza z Jezusom, ne more se brez skeleče bolečine ločiti od tega dragega opravila, ter svetega Obhajila.“ Priserčno je želel, da bi se bil v osmini praznika svetega rešnjega Telesa ločil iz tega sveta. Njegova želja se je tudi res spolnila; kajti umerl je v štiri dvajsetem letu svoje starosti osmi dan po prazniku svetega rešnjega Telesa leta 1591.

Čudež Jezusove nekončne ljubezni do nas je tedaj to, da je postavil zakrament svetega rešnjega Telesa. Na ta čudež Jezusove neskončne ljubezni do nas nas opominja sveta cerkev z milimi obredi, ki jih obhaja veliki čertek. V svetem veselju zavoljo te tolike Jezusove ljubezni obhajajo mašniki v belem mašnem plajšču daritev svete maše, in se zapoje „Glorija“ alj angeljska pesem: „Slava Bogu na višavah.“ Belo mašno oblačilo namreč nas spominja na Jezusa, neomadeževano Jagnje božje, ki se nam v zakramentu svetega rešnjega Telesa v jed in pijačo daje. Belo oblačilo nam je pa tudi znamnje nedolžnosti ali pravičnosti, v kateri se mora znajti vsakdo, kdor hoče vredno prejemati zakrament svetega rešnjega Telesa.

3. Od vesele prigodbe, ki nam jo praznik svetega rešnjega Telesa postavlja pred oči, obrnimo se zdaj tudi še k žalostni prigodbi, ktera se ta dan obhaja. Ta žalostna prigodba je Jezu-

sova neizrekljiva dušna britkost na Oljski gori, kjer je Jezus ker-
vavi put putil, bil od nezvestega Judeža s poljubljejem izdan in
zvezan na sodbo peljan. Na to žalostno prigodbo nas sveta cerkev
opominja z raznimi ganljivimi obredi velikega četertka. O začetku
svete maše namreč se ne moli navadni 42. psalm: „Sodi me, o
Bog, in razišodi mojo pravdo zoper nesveto ljudstvo.“ Šploh mislijo,
da je kralj David zložil ta psalm takrat, ko je bežal pred Abso-
lonom, in so ga dalječ proč od svetega šotora bivšega hudo sti-
skali njegovi sovražniki. Sveta cerkev je vravnala, da se ta dan
ne moli ta psalm pri sveti maši v znamenje, da Jezus ni našel
nobene pravice ni pri Judih, ni pri nevernikih, in je umrl od vseh
zapuščen. Ravno zato se tudi po tem, ko se odpoje vesela pesem
„Gloria“, vse veselje kar na enkrat spremeni v veliko žalost. Orglje
omolknejo, zvonovi vtihnejo, in se nič več ne oglasijo do velike
sabote; namesto njih se čuje le žalostno klepetanje in derdranje
klepetcev in derdravnic v znamenje, da je Jezus po zadnji večerji
šel v terpljenje in smert. Leseni klepetci in lesene derdravnice pa
imajo ob enem pa še ta pomen, da je Jezus na lesu umrl, in da
je takrat, ko so se bili poskrili vsi njegovi učenci, on sam vesolj-
nemu svetu odrešenje oznanoval z lesa svetega križa, na katerega
je bil pribit. Kolikorkrat koli tedaj zadnje tri dni velikega tedna
slišimo žalostno ropotanje klepetcev in tužno derdranje derdravnic,
sklicujmo si od ene strani v spomin žalostno resnico, da je na lesu
prepovedanega drevesa v paradižu pogubljenje svoj začetik imelo,
od druge strani pa se je na lesu svetega križa zveršilo odrešenje
od večnega pogubljenja, in kakor se je v leseni Noetovi barki
človeškemu rodu ohranilo časno ali telesno življenje, ravno tako
nam je les svetega križa varoval in ohranil večno življenje. Vse to
naj nas prav resno spominja, da prav serčno zahvalimo Jezusa, da
je hotel za nas terpeti toljkanj bitko žalost in toljkanj strašno
smert.

Med sveto mašo se posvetijo tri hostije: eno povžijejo mašnik
pri ravno tisti sveti maši, med katero posvečujejo te tri hostije;
drugo hostijo shranijo za službo božjo naslednjega dne, ter veli-
kega petka, o katerem se hostije ne posvečujejo, ker je Jezus tisti
dan umrl na svetem križu, in je samega sebe daroval v odrešenje
sveta; in tretja hostija se shrani za božji grob in za vstajenje.

Tudi se veliki četertik pri sveti maši mašniki ne objemajo
kakor pri drugih velikih mašah, in ne dajejo eden drugemu navad-
nega poljubljeja miru, in sicer zato ne, ker so učenci Jezusovi ne-
pokojni postali zavoljo besed Jezusovih, ki jih je govoril rekoč:
„Eden zmed vas me bo izdal.“ Na dalje se tudi še zato opušča
med sveto mašo ta poljublje miru, ker je brezdušni Iškarijot na

Oljski gori ta dan z binavskim poljubljejem izdal svojega Gospoda in Učenika. Vse to naj nas opominja, da Jezusa ne izdajamo po Judeževo njegovim sovražnikom, ter pregreham in hudobijam, ampak da mu zvesti ostanemo, zvesti do konca življenja, kakor večkrat ponavljamo v svojih molitvah, ter pravimo: „Jezus, tebi živim; Jezus! tebi umerjem; Jezus! tvoji sem živ in mertev.“

Po sveti maši prenesó mašnik sveto hostijo, ki je za opravilo velikega petka namenjena, in uno, ki je za monštranco pri božjem grobu odločena, v kelihu s procesijo na tisto mesto, ktero je vravnano za božji grob, in zaklenejo kelih z hostijami v tabernakelj. — Med tem prenašanjem spominjajmo se svojih grehov, ki so Jezusove smrti krivi, ter jih prav iz cerca obžalujmo, kakor so jih obžalovali vsi pravi spokorniki. Kažem vam le samo na sveto Pavlo. Sveta Pavla je bila imenitna Rimska gospa. Po smrti svojega moža se v sveto deželo poda in se v Betlehemu naseli. Ta sveta žena je svoje clo naj manjše grehe obžalovala s tako obilnimi solzami, da so bile njene oči res pravi studenci spokornih solz. Kolikorkrat koli je pokleknila pred podobo Križanega, polile so jo solze in se jej vderle po licih. In kader jo je sveti Hieronim opominjal, naj si varuje svojih oči in svojega zdravja, odgovorila mu je: „S solzami si moram razdžati svoje obličje, kterega sem si poprej nečimurno lepoticila; terpežiti moram zdaj svoje telo, kteremu sem poprej dovolila toliko prostost; z jokanjem moram nadomestovati smejanje, kterega je nekdanj v meni zbujalo posvetno veselje; velik spokorni pas naj zdaj nadomestuje drago tanjšico in svilo, v ktero sem se nekdanj oblačila. Poprej sem iskala dopasti svojemu možu in svetu, zdaj želim dopasti le samemu Jezusu.“ Dvajset let je tako oestro in spokorno živela na tistem mestu, na katerem je bil rojen naš Odrešenik, dasiravno nikoli ni bila živela razuzdano, ampak le nekoliko bolj posvetno in nečimurno. O da bi se tudi med nami znašlo dosti takih spokornikov!

Po tem, ko mašnik svete hostije s kelihom vred v božji grob zaklenejo, odmolijo „Večernice“ pri božjem grobu, in po Večernicah razgrinjajo oltarje, ter molijo pri tem tužnem opravilu 21. psalm Davidov. Razgrinjanje altarjev pomenja, da so vojščaki Jezusu oblačila tergali raz telesa, in to pervikrat, kader so ga bičali, drugič pa, preden so ga na križ pribijali, ter so po tem njegove oblačila med seboj razdelili in za njegovo suknjo vadjali, s tim pa tudi na tanjko dopolnili, kar je še več kot dva tisuč let poprej kronani prerok prerokoval v svojem 21. psalmu. Kader vidimo, da se altarji razgrinjajo, in omilujemo Jezusa oblačila oropanega, omilujmo in objokujmo svojo zgubljeno nedolžnost, in terdno sklenimo, da si hočemo zgubljene pravičnosti iskati po potu prave pokore.

Svoje dni je bila tudi neka deklica zašla na napačni pot. Njen oče je bil zares pobožen in moder mož, ves poterpežljiv, priden in delaven, toda zmerom bolehen. Ni bil še ravno posebno star, ko je umrl, in po njegovi smerti je postala taka strašna nevihta pod nebom, da so morali tri dni čakati, preden so v zemljo spravili njegovo truplo. In kader so ga pokopovali, rekli so ljudje: „Glej si, glej! kako je bil pobožni starec zopern Bogu; saj še mogoče ni bilo, spodobno ga pokopati!“ Nasproti pa je bila njena mati vsa nečimurna in lahkomisljena, razuzdana, hudovoljna in togotna. Za molitev in službo božjo jej ni bilo mar, tem več pa za nečimurno posvetno veselje. Obolela je in umerla brez posebnih bolečin, in o njenem pogrebu je bilo neizrečeno prijazno vreme. Zdaj začne deklica premišljevat, čigavo življenje bi posnemala, ali očetovo ali materno. Po dolgem premišljevanju sklene za materjo kreniti, ter lahkomisljeno živeti; pa kaj se zgodi. Enkrat zaspi in v spanju in sanjah se jej prikaže angelj, ter jo serdito vprašuje, kaj da je sklenila. Deklica vsa preplašena ne more do besede. Angelj pa jo prime za roko, ter pelje v prelep, preprijazen vert. In v tem lepem vertu zagleda svojega očeta vsega veselega, oblečenega v zlato oblačilo. Očeta zagleda in zdihne: „Oh ljubi oče! pustite me, da pri vas ostanem.“ Toda oče jej reče: „To se zdaj še ne more zgoditi; pa posnemaj moje življenje, in boš tudi ti tu sem prišla.“ Pri teh besedah angelj spet za roko prime deklico, ter jo pelje v strašno, grozopolno ječo. Ta ječa je bila pekel. Tu notre je zagledala svojo mater v prestrašnem stanu, vso v ognju in med samimi peklenskimi pošastmi. Kaj drugega strahu in groze polnega da je še tam notre vidila, ne da se dopovedati. In zdaj zakriči nad njo njena mati, da bi jej vsaj eno kaplico vode dala, ker bo obupala v neznani vročini. Toda pri tej priči jo angelj za seboj potegne in deklica se prebudi. In te sanje so deklico pretresle tako močno, da se je v puščavo vmaknila, in delala oestro pokoro ves svoj živi den. O da bi pač tudi mi po potu prave pokore iskali zgubljene pravičnosti!

V škofijskih cerkvah se pri sveti maši tudi olje posvečuje, in sicer sveto olje, katerega pri svetem kerstu potrebujemo; sveta križma, s katero se pri svetem kerstu mazili glava, pri sveti birmi čelo, pri svetem mašnikovem posvečevanju pa se ž njo mašnikom mazilijo roke, in o posebnih priložnostih tudi kralji, cerkve, altarji; in na zadnje se posvečuje tudi še olje za bolnike, s katerim se bolniki devajo v sveto poslednje olje. Posvečevanje olja naj čutja hvalečnosti v našem srecu budi. Spominja nas, kako skerbna da je sveta cerkev za nas, ter od zibelke do groba prelepo skerbi za nas, ker nas že pri svetem kerstu prelubeznivo v svoje naročje sprejema, nam ves čas življenja zvesto na strani stoji, in nas tudi

o poslednjem boju ne zapusti, temveč nas s svetim poslednjim oljem pokrepča in poterdi za srečen odhod iz tega sveta. Priserčno tedaj zahvalimo Jezusa, ki nam je s sveto cerkevjo dal tolikanj skerbno, dobro in ljubeznivo mater. Pa tudi sveti cerkvi svojo hvalenost skazujmo, skazujmo sosebno s tim, da se jej z otročjo vdanostjo voditi damo iz revne solzne doline v nebeško veselo domovino. Amen.

5. postna pridiga.

(Veliki petek in sveti cerkveni obredi velikega petka.)

„Ako kdo mojo besedo dopolni, ne bo smerti vidil vekomaj“. (Jan. 8, 51.)

V v o d.

Nekega dne je pristopil mladeneč k Jezusu in mu je rekel: „Dobri učenik! kaj naj storim dobrega, da zadobim večno življenje?“ On mu je rekel: „Kaj me vprašuješ od dobrega? Eden je dober, Bog. Ako pa hočeš v življenje iti, spolnui zapovedi“. Mu reče: „Ktere?“ Jezus pa je rekel: „Ne ubijaj, ne prešestuj, ne kradi, ne pričaj po krivem. Spoštuj očeta svojega in mater svojo, in ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe“. Mladeneč mu reče: „Vse to sem spolnoval od svoje mladosti. Kaj še manjka?“ Jezus mu reče: „Ako hočeš popolnoma biti, idi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in boš zaklad našel v nebesih, ter pridi in hodi za menoj“. (Mat. 19, 16—21.) Iz tega pogovora, kterega je Jezus z mladencem imel, kar lahko posnamemo, da je neobhodno potrebno, spolnovati božje zapovedi, ako hočemo večno življenje zadobiti. Ravno to resnico nam zaterduje tudi sveto evangelje, ktero se bere peto postno ali tiho nedeljo. V tem svetem evangeliju Jezus razločno govori in pravi: „Ako kdo mojo besedo dopolni, ne bo smerti videl vekomaj“, to je tiste smerti, od ktere sv. Avguštín govori, rekoč: „Nobena smert ni strašnejša memo tiste, ktera ne umerje, ktera je večna smert“. Jezus Kristus nas je sicer odrešil od večne smerti ali od večnega pogubljenja, in nam je odperl nebeške vrata, ktere nam je bil greh prvih staršev zaperl; toda v

nebesa vendar le ne pojdemo, ako se tudi sami ne trudimo za nebesa. Jezus nam je sicer s svojo smertjo na svetem križu odperl vrata v večno življenje; pri vsem tem pa le vendar ne bomo prišli v večno življenje, ako zvesto ne spolnujemo svetih božjih zapoved. Na obedovno to resnico, ter na Jezusovo neskončno zasluženje od ene strani in na našo sodelavnost od druge strani nas sveta cerkev spominja z vsemi svojimi nauki, z vsemi svojimi napravami in naredbami, z vsemi svojimi svetimi šegami in obredi, in sosebno z obredi velikega petka, ktere bomo danes premišljevali.

R a z l a g a.

1. Veliki petik je služba božja v cerkvi vsa polna britke žalosti. Veliki petek so že apostelnji praznično obhajali v spomin Jezusove smerti in njegovega pogreba, in verni kristjani v prvih časih keršanstva so ves ta dan v cerkvi premolili in se zraven tega neizrečeno oistro postili. Do solnčnega zahoda ničesa niso v usta djali, ter ničesa niso ne jedli ne pili. Nekteri se še do prihodnje, ter velikosabotne noči niso oteščali, nekteri clo po tri, po štiri dni ali še clo ves veliki teden ničesa niso vžili, in zraven tega so si tudi še spanja pritergovali in kratili. Ravno zato je bila pa tudi močna, ter močna kakor smert (Vis. pes. 8, 6.) njihova ljubezen do Boga in do bližnjega. Mi pa le radi sami sebi prizanašamo, svojim počutkom le neradi kaj pritergujemo; ravno zato je pa tudi le medla in slabotna naša ljubezen do Boga in do bližnjega. Pervi kristijani so sami ob sebi, ter radovoljno več storili, kakor so bili po zapovedi postave storiti zavezani; mi pa še tega radi ne storimo, kar nam je oistro zapovedanega. In vendar nam je neobhodno potrebno, da božje zapovedi zvesto spolnujemo, ako hočemo kdaj doseči večno življenje. Gospodar ne bo v hiši terpel hlapca, kteri bi gospodarja ne ubogal, ampak bi vse le po svoji termi obračal; tudi vojvoda bo oistro strahoval podložnega vojščaka, kteri bi se pokorščini odpovedal. Ali bi mar le Bog, ki je neskončno veličasten in vsegamogočen, za ljubo imel človeka, kteri prešerno zaničuje in prederzno prelomljuje njegove svete zapovedi? Kdo bi se podstopil kaj takega terditi? Saj veste, da Jezus kar naravnost in brez ovinkov pove: „Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi“. (Mat. 19, 17.) Zastonj se zanaša, da bo v nebesa prišel, kdor noče spolnovati božjih zapoved. Vse pobožnosti in pobožne vaje, in tudi dela ljubezni, če bi tudi še tolikanj slovele pri ljudeh, Bogu bi vendar le ne dopadle, ako

bi človek pri tem ne imel resnične in terdne volje, da bo zvesto spolnoval svete božje zapovedi. Jezus pravi: „Ne vsak, kateri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak kateri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo“. (Mat. 7, 11.) Zvesto tedaj spolnujemo svete božje zapovedi, da nam ne bo treba enkrat ob koncu življenja žalovati, kakor je svoje dni žaloval bolni služabnik cesarja Karola V. Ves čas življenja je vso svojo skerb obračal v to, da bi bil zvesto služil svojemu cesarju, pri tem pa je zanemarjal božjo službo, zanemarjal to, kar je pred vsem drugim potrebno, ter skrbeti za božjo čast in zveličanje svoje duše. Kader za smert oboli, cesar sam pride obiskovat svojega obolelega služabnika, se neizrečeno prijazno ž njim razgovarja, ter pravi, da je pripravljen, vse storiti in mu dati, kar bi le koli zahteval bolni služabnik. Bolni služabnik ne prosi drugega, kakor le samo to, da bi mu cesar le še za nekoliko dni podaljšal življenje. Žalosten mu cesar zaverne, da tega on ne premore, in da to le samo vsegamogočni Bog zamore. Ko to sliši, milo zdihne cesarjev služabnik; „O jaz nespametni človek! ves čas življenja sem daroval v službo cesarju, kateri mi še za nekoliko dni življenja podaljšati ni v stanu, Bogu zvesto služiti pa mi ni bilo na skerbi! O da bi bil rajši s tim večo gorečnostjo služil Bogu, kateri mi zamore ne le podaljšati časnega življenja, ampak tudi dodeliti mi večno življenje“.

2. Ker je veliki petek Jezus Kristus opravil svojo kervavo daritev na svetem križu, ne daruje se ta dan nekervava daritev nove zaveze, ter se ne bere nobena sveta maša. Namesto svete maše pa se obhajajo premili in ganljivi obredi, katerih vsakteri ima svoj lepi pomen in nanj navezan primeren nauk.

Žalostno ropotanje derdravnic vabi vernike v cerkev, kjer je vse v černo zagernjeno, vse tihotno, žalostno in tužno. O začetku svetega opravila se še clo sveče ne prižgejo na altarju, in tudi v svetilnici pred altarjem luč ne gori; zakaj luč sveta je tako rekoč vgasnila, kader je Jezus umerl na svetem križu.

V črnem mašnem plajšču, kakor pri črnih mašah za merliči, stopi mašnik pred altar, ondi poklekne in se zgrudi na zemljo tako, da se clo z obličjem priklone do tal, in ves ponižen in skesan moli neskončno ljubezen križanega Zveličarja. Na to se vzdigne, stopi pred altar in poje ali bere ganljivo povest Jezusovega britkega terpljenja po spisu svetega Janeza aposteljna in evangelista. Po tem mašnik na glas obmoli molitev za papeža, za škofa in za vso duhovščino, za deželnega poglavarja in za vse ljudstvo, za tiste, ki imajo sveti kerst prejeti, in za vse, ki se znajdejo v kaki

nesreči, na zadnje za krivoverce in razkolnike, za Jude in nevernike po zgledu milega našega Zveličarja, ki je tudi molil pred svojim terpljenjem za aposteljne in za vse verne, na križu pa še clo za svoje sovražnike in morivce. In kakor je Jezus umerl za vse ljudi, da bi se nobeden, ki vanj veruje, ne pogubil, ampak da bi vsi zadobili večno življenje (Jan. 3, 15.), ravno tako tudi sveta cerkev greh in zmoto sicer zaverže, grešnika in zmotenca pa nobenega ne zaverže, ampak želi vse rešiti, vse zveličati, in nam s tim lep zgled daje, da moramo tudi mi goreči biti ne le za svoje lastno zveličanje, ampak tudi za zveličanje svojega bližnjega.

Gorečnost za dušni blagor bližnjega je tista lepa čednost, ktera nas uči in meči, na vso moč skrbeti za zveličanje svojega bližnjega. Korenina te lepe čednosti je prava ljubezen do Boga in do bližnjega; iz prave ljubezni do Boga in do bližnjega namreč izvira gorečnost za dušni blagor bližnjega, kar tudi sveti Avguštin poterja, ter pravi: „V ljubezni do Boga je popolen tisti, ki si prizadeva, tudi druge pridobivati (vnemati) za to ljubezen“. Tudi mi si toraj na vso moč prizadevajmo toliko ljudi, kolikor nam je koliko mogoče, dušnega pogina oteti in za Boga in za nebesa pridobiti; kajti

a) človeška duša je že sama ob sebi draga in neprecenljiva. Zmed vseh drugih stvari, ki jih je naredila božja vsemogočnost, je za angelji človek naj imenitniša božja stvar. Človeška duša namreč je Bogu podobna, ter ima um im voljo, in je neumerjoča. Res je vsega truda, vsega prizadevanja vredno, pogubljenja rešiti in za nebesa pridobiti človeško dušo, ki že sama ob sebi toliko ceno in vrednost ima.

b) Še večo vrednost ima človeška duša zavoljo drage cene, za katero je odkupljena. Človeška duša ni odkupljena z zlatom in srebrom, temveč z drago kervjo in neskončnim zasluženjem Jezusovim. „Kupljeni ste z drago ceno“, piše sv. Pavl. (I. Kor. 6, 20.) S tim, da je bila čeznatorna gnada vanjo vlita, bila je človeška duša povzdignjena nad vse, kar je pozemljiskega, in božji Sin jo je toraj spoznal za svojo sestro, od njegovega nebeškega Očeta za hčer dovezeto, jo je spoznal za nevesto svetega Duha. In ko je iz božje milosti padla in v peklensko sužnost prišla, oj koliko je storil in koliko terpel, da bi jo bil iz te sužnosti odkupil, jo rešil in zveličal! In če bi ti, ljubi kristijan, zamogel svojo hčer ali svojo sestro smerti rešiti, bi mar roke križema držal in brezskerbno gledal, kako da poginja? Ali bi si veliko več na vso moč ne prizadeval rešiti jo?

c) Naj večo vrednost pa človeška duša ima gledé

cilj in konca, zavoljo kterega jo je Bog vstvaril. Stvarjena je človeška duša, da bi tu na zemlji Boga spoznala, častila, ljubila, mu zvesto služila, na unem svetu pa večno zveličanje zadobila. Jezus Kristus je naj bolje vedel, kaj da to v sebi ima, Boga na vekomaj zgubiti ali pa na vekomaj v posesti imeti; na vekomaj pri angeljih božjih v nebesih živeti, ali pa vekomaj v peklu med hudimi duhovi terpeti. Da bi toraj človeško dušo pripeljal tje, kamor jo je Bog namenil, ter jo iz neizmerne nesreče večnega pogubljenja rešil, in jo v nebesa pripeljal, postal je Sin božji človek in neizmerno veliko terpel, terpel do smerti na svetem križu. Pomisli, o kristjan! kako velika in imenitna reč si je tedaj, ako tudi le eno samo dušo iz večnega pogubljenja rešiš in jej v nebesa pomagaš! — To je pač dobro vedel sv. Janez evangelist, ravno zato je pa tudi tolikanj skerbni bil za zveličanje duš. Porok tega nam je naslednja prigodba: V nekem mestu, ne dalječ od Efeza, se je soznalil sveti Janez z mladenčem, po imenu Teofil, ki je bil neizrečeno bistre glave, pa ni še bil kerščen. Sv. Janez ga izroči ondodnemu škofu, ter mu pravi: „Tega mladenča izročim tebi in tvoji zvestobi, da vestno zanj skerbiš. Kristus in vsa občina so mi porok, da sem ti ga izročil“. Škof ga k sebi vzame, ga skerbno podučuje, in potem ga kersti in obhaja. In ko je vidil, da se mladenec v vsem prav lepo obnaša, ni se mu posihmalo več potrebno zdelo, da bi bil zmerom tako skerbno nanj pazil. Mladenec pa je bil še premalo vterjen v keršanskem življenju; soznalil se je z drugimi mladenči, ktere je bila lenoba že zvodila v razuzdano življenje. Slabi zgled tovaršev je tudi mladenča spri-dil. Neizrečeno naglo je padel iz hudobije v hudobijo, in je na posled postal tolovajsk vojvoda. Nekoliko časa po tem sveti Janez spet pride v tisto mesto, ter poprašuje po Teofilu. Ko pa od škofa zve, kam da je mladenec zašel, zasede sveti Janez vsi svoji starosti v kljub konja, ter se poda v hribe, v kterih je bival Teofil s svojimi tolovaji. Tje pridšega zgrabijo tolovaji, ter ga peljejo do svojega vojvoda, kakor jih je tudi sam prošil sveti Janez. Ko zagleda svetega moža, prestraši se vojvoda in se v beg poda. Sveti starček pa za njim hiti, ter ga milo in ljubeznjivo kliče: „Moj sin! čemu bežiš pred svojim očetom, neoboroženim starčekom? Ne boj se! Še se ti leskeče upanje večnega življenja! Jaz bom za te Kristusu odgovor dajal! Clo smert rad preterpim za te, ako bi treba bilo, ravno kakor je tudi naš Gospod smert preterpel za nas! Stoj, oh, stoj! verjami mi, Kristus, dobri pastir, me je poslal, da tebe, zgubljeno ovčico, poiščem, in mu jo nazaj pripeljem“. Tolikanj ljubeznivemu prigovarjanju se mladenec ni mogel več ustavljati; tedaj obstoji, se pred svetega apostelja na kolena zgrudi in se v jok spusti. Sveti Janez ga objame, in ga po potu prave pokore spet z Bogom spravi. — O da bi pač tudi

mi tolikanj goreči bili za dušni blagor bližnjega, kakor je bil sv. apostelj Janez.

3. Po opravljenih molitvah sleče mašnik mašni plajšč, stopi za altar, vzame v roko podobo križanega Zveličarja ali britko martro, ki je s pertom zagernjena v znamenje, da je bilo takrat, ko je Jezus na svetem križu umerl, ljudem večidel še neznano, zakaj da je Jezus umerl, jim bilo še neznano, da je umerl zato, da bi nas odrešil in zveličal. Clo njegovi učenci, ter njegovi prijatli niso zapopadli te velike skrivnosti, in so se ravno zato spodtikali nad njegovo osramotivno smertjo na svetem križu. Smert na križu namreč je veljala tedajnemu svetu za naj bolj osramotivno smert.

V znožju altarja na episteljski strani stojé odgerne mašnik črnega perta z britke martre toliko, da se vidi glava križanega Zveličarja, in z britko martro proti ljudstvu obernjen zapoje: „Glej les križa, na katerem je viselo zveličanje sveta“. Na to odpevajo pevci: „Pridite in ga molimo“. Mašnik stopi višje, odgerne desno roko britke martre, in s povzdignjenim glasom zapoje ravno tiste besede, na ktere mu pevci odgovarjajo z ravno tistim odgovorom. Stopivši na sredo pred altarjem razgerne mašnik vso britko martro, in še bolj povzdigne svoj glas, ter tretjič zapoje spet tiste besede, in pevci mu odgovarjajo s poprejnim odpevom in enako povzdignjenim glasom, in se s kolenom do tal pripognejo ravno tako, kakor pri prvem in drugem odpevanju. Zdaj nese mašnik podobo Križanega na tisto mesto, na katerem je že poprej bil čern pert pogernjen in na pert podglavnica položena. Tje dospevši položi britko martro na pert in na podglavnico, se nekoliko nazaj umakne, izzuje čevlje, kjer okoljščine to dopuščajo, in spet proti križu gredé trikrat poklekne, trikrat moli, in po tem spodobno poljubi svete Jezusove rane.

Podoba križanega Zveličarja se le polagoma razgrinja in ne vsa na enkrat. Ta mili obred nam v spomin sklicuje, da se vera v križanega Jezusa ni kar na enkrat razširila po vsem svetu, ampak le polagoma se je narod za narodom podvergel svetemu evangeliju. In ne na enkrat, ampak le polagoma se podoba križanega Jezusa razgrinja tudi zato, da bi bolj na drobno premišljevali in si k sercu gnali, kako neizrečeno velike bolečine da je Jezus terpel na vseh svojih udih, da bi božji pravici zadostoval za naše grehe. Pri tem razgrinjanju zagledamo naj poprej njegovo sveto glavo s ternjem kronano, obličje opljuvano in s kervjo zalito, po tem vidimo njegove roke in potlej noge z žebli na križ pribite, njegovo sveto stran s sulico prebodeno, njegovo nedolžno telo

na križ pribito, vse raztolčeno in razmesarjeno. Tako se nam polagoma razkazuje, koliko da je na svetem križu Jezus terpel za nas nevredne grešnike. Svet in častitljiv nam mora biti toraj sveti križ, na katerem je Jezus tako nezmerno veliko za nas preterpel. In v znamenje naj večega spoštovanja izzuje mašnik svoje čevlje, kader gre sveti križ molit in poljubovat, in v poprejšnjih časih so še clo vso službo božjo velikega petka duhovni opravljali bosi.

Trikrat poklekne mašnik, kader gre sveti križ molit in častit; kajti trikrat se je tudi Jezus vergel na svoje kolena z obličjem do tal priklonjenim, kader je na Oljski gori v neznani dušni britkosti molil, da bi memo njega šel kelih terpljenja, in trikrat je padel in omedlel pod težkim križem, ki ga je moral sam nositi na Kalvarsko goro. Po trikrat tudi drugi verni kristijani poklekujejo, prejden poljubljajo svete petere Jezusove rane, ter pri tem premišlujejo Jezusovo neskončno ljubezen, in mu obetajo pri njegovih svetih peterih ranah, da bodo v strahu imeli svoje petere počutke in vse nagnjenja svojega serca, in da ga ž njimi nikdar nikoli ne bodo več žalili.

Med tem, ko se svetemu križu češčenje skazuje, prepevajo pevci ganljivo pesem, v kateri Jezus Judom očituje njihovo gerdo nehvaležnost s premilim do živega segajočim očitovanjem. Pravi jim: „Ljudstvo moje! kaj sem ti storil, ali s čim sem te žalil? Odgovori mi! Zato ko sem te iz Egiptovske dežele izpeljal, si ti križ pripravilo meni, svojemu Zveličarju. Ker sem te štirideset let vodil v puščavi, te z mano živil, in sem te pripeljal v deželo zares dobro: si ti križ pripravilo svojemu Zveličarju. Kaj več bi ti še bil zamogel storiti, da bi ti ne bil storil? Ko svoj naj lepši vinograd sem te zasadil, in ti si mi pregrenko postalo; zakaj s kisom si mojo žejo gasilo, in s sulico si stran prebodlo svojemu Zveličarju. Jaz sem zavoljo tebe vdaril Egipt z vsemi njegovimi pervorojenci, in ti si mene z biči pretepati dalo. Jaz sem tebe iz Egipta izpeljal, sem Faraona v rudečem morju potopil; in ti si mene izdalo velikim duhovnom. Jaz sem morje odperl (razgernil) pred teboj, in ti si s sulico odperlo mojo stran. Jaz sem v meglenem stebru hodil pred teboj, in ti si mene peljalo v Pilatovo sodišče. Jaz sem tebe v puščavi z mano živil, in ti si mene tolklo s pestmi in z biči. Jaz sem tebe napojil z vodo življenja iz skale, in ti si mene napajalo z žolčem in kisom. Jaz sem zavoljo tebe udaril kralje Kanaanske, in ti si mene s terstom tolklo po glavi. Jaz sem tebi dal kraljevsko palico, in ti si meni ternjevo krono djalo na glavo. Jaz sem tebe povišal z veliko mogočnostjo, in ti

si mene obesilo na deblo križa. Ljudstvo moje! kaj sem ti storil, ali v čem sem te razžalil? Odgovori mi!“

4. Zdaj gre mašnik po tiste dve hostiji, ki ju je bil shranil poprejni dan, in ju v procesiji praznično prenese na altar, na katerem se še le zdaj sveče prižgejo. Z eno teh dveh hostij obhaja mašnik službo božjo velikega petka, drugo dene na stran za božji grob in za vstajenje. Po tem, ko je obmolil nekatere molitve, pripogne se mašnik s kolenom do tal, in povzdigne sveto rešnje Telo, da ga verno ljudstvo moli in časti. Zdajci razdeli sveto hostijo na tri dele, zmoli kratko molitev, se trikrat terkne na persi, in reče: „Gospod! nisem vreden, da grčš pod mojo streho, temveč reci le z besedo, in ozdravljena bo moja duša“, in pobožno zavžije sveto rešnje Telo. Kelih z vinom ta dan mašnik ne daruje, in ga tudi ne povzdiguje, ker ga ne posvečuje in ne spreminja v Jezusovo kerv. Tudi ne blagoslovlja ljudstva ob koncu svetega opravila in ne bere svetega evangelija, kakor pri navadni sveti maši o drugih dneh, in sicer zato ne, ker je ta dan na svetem križu umerl Jezus, od katerega izhaja ves blagoslov in vsa resnica.

5. Ob koncu svetega opravila se obhaja pogreb križanega Jezusa s sveto hostijo, ktera je bila veliki četertik posvečena in za božji grob in vstajenje odmenjena. Kakor sta nekdanj Jožef iz Arimateje in Nikodem v tanjčice zavila Jezusovo mervto telo po tem, ko sta ga mazilila z dragim mazilom, ravno tako se tudi zdaj sveto rešnje Telo v monštranci pokrije z belo tanjčico in se z dišečim kadilom pokadi. In kakor sta ta dva bogaboječa moža Jezusovo telo položila v nov, iz skale izsekan grob, ravno tako se tudi zdaj sveto rešnje Telo prenese v nalašč za to napravljen božji grob.

Ta božji grob pomenja in nam pred oči postavlja tisti v skalo ysekani božji grob v Jeruzalemu, v katerem je počivalo Jezusovo mervto telo med tem, ko je šla duša njegova pred pekel tolažit in razveseljevat duše pravičnih ljudi stare zaveze, ki so ondi doli čakale svojega odrešenja. K temu svetemu božjemu grobu v Palestini ali sveti deželi je že nekdanj romalo in še zdaj roma na tisuče vernih keršanskih ljudi, da bi ondi zadobili odpuščanje grehov in mir vesti in so se z obilnimi gnadami oblagodarjeni vernili v svojo domačijo. Ker pa nam mogoče ni, iti vsem v tisto sveto deželo, po kateri je Jezus nekdanj hodil, in jo posvetil s svojo lastno kervjo; in ker nam ni dano, da bi klečali in molili pred ravno tistim božjim grobom, v katerem je nekdanj Jezus ležal, bomo pa vsaj pri naših božjih grobih v tem svetem času

ponižno poklekovali, ter s pobožnim in skesanim srcem molili Jezusa v zakramentu svetega rešnjega Telesa pričujočega, in Jezus bo gotovo v obilni meri tudi nam delil vse tiste milosti in dari, ktere so nam potrebne v večno življenje. Amen.

6. postna pridiga.

(Velika sabota. Blagoslovljevanje novega ognja, velikonočne sveče in kerstne vode.)

„Hozana Sinu Davidovemu! Hvaljen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem.

(Mat. 21, 9.)

V v o d.

Šesto postno ali cvetno nedeljo se bere sveto evangelije, ktero nam popisuje Jezusov veličastni vhod v Jeruzalemsko mesto, kateri se je godil šest dni pred njegovim terpljenjem, in kterega smo pre-mišljevali v letošnji prvi postni pridigi. Ko se je namreč Jezus ta dan s svojimi učenci približal Jeruzalemu, in so prišli v Betfage pri Oljski gori, tedaj je poslal dva učenca, in jima je rekel: „Pojdita v vas, ktera je pred vama, in berž bota našla oslico privezano in žebe pri njej; odvežita in pripeljita mi ju. In če vama kdo kaj poreče, recita, da ju Gospod potrebuje, in berž ju bo spustil.“ Vse to pa se je zgodilo, da se je dopolnilo, kar je govorjeno po pre-roku (Cahariju 9, 9.) kateri pravi: „Povejte hčeri Sionski (ter mestu Jeruzalemu, izvoljenemu ljudstvu): Glej! tvoj kralj pride k tebi krotek in sedeč na oslici, in na žebetu podjarmene oslice.“ Učenca pa sta šla, in sta storila, kakor jima je Jezus ukazal. In sta pripeljala oslico in žebe, in so na nju položili svoje oblačila (na-mesto sedla), in so ga gori (na žebe) posadili. Silno veliko ljudi pa je razgrinjalo svoje oblačila po potu (v znamenje, da kralja spremljajo); drugi pa so veje sekali z dreves, in stlali na pot.

Množice, ktere so spredej in zadej šle, so vpile rekoč: „Hozana (Slava) Sinu Davidovemu (obljubljenemu velikemu kralju iz Davidovega roda)! Hvaljen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem, (ter na povelje in v moči božji)!“ (Mat. 21, 1—9.) Tako so Judovske množice Jezusa hvalile in poveljevale; ž njimi vred ga hvalimo in poveljujmo tudi mi! K temu nas opominja vsplah vse Jezusovo življenje, njegovo terpljenje in njegova smert, k temu nas pa tudi še posebej opominja sveta cerkev z ganljivimi šegami, ki jih obhaja veliko saboto. Le poslušajte!

Razlaga.

1. Veliko saboto se služba božja prične s tim, da se blagoslovlja ogenj. Stari ogenj se vgasne, in se iz kamnja vkreše in prižge zunaj cerkve na posebnem kraju novogenj, v katerem se po navadi požge sveto olje, kar ga je še ostalo od poprejnega leta. Stari ogenj pomenja staro zavezo, ktero je Bog po Mozesu oznanil Izraelcem. V podobi ognja namreč se je Bog prikazal Mozesu na Hebrejski gori in je govoril ž njim iz gorečega germa. V podobi gorečega stebra je hodil pred njimi, kader jih je peljal iz Egiptovske sužnosti v bogato Kanaansko deželo. Med bliskanjem in treskanjem jim je svoje zapovedi dajal na Sinajski gori. — Novi ogenj pomenja novo zavezo, ktere zapopadek je ljubezen. Jezus namreč je rekel: „Ogenj sem prišel na zemljo prinest, in kaj hočem, kakor da se vname.“ (Luk. 12, 49.) Tudi sveti Duh, ki je Duh resnice in ljubezni, je nad aposteljne prišel v podobi gorečih jezikov, tedaj v podobi ognja. — Novi ogenj se iz kamna izkreše, in kamen pomenja Jezusa, ki je poglavitni ali vogeljni kamen svete katoliške cerkve, kakor piše sveti Pavl Efežanom (2, 20. 21.) rekoč: „Poglavitni vogeljni kamen je sam Jezus Kristus, na katerem je sestavljeno vse zidovje“.

Ob odločeni uri tedaj se mašnik z drugimi cerkvenimi služabniki vred poda k novemu ognju, da ga blagoslovljuje. Ogenj blagoslovljevaje moli mašnik naslednje molitve: „O Bog! ki si po svojem Sinu, ki je vogeljni kamen, ogenj svoje svitlobe (ljubezni) v sercu vernih vžgal, blagoslovi ta ogenj, ki je za našo prihodnjo rabo iz kamna izkresan, in nam daj, da bomo te velikonočne praznike tako vneti od nebeških želj, da bomo zamogli (enkrat) z čistim srcem priti na praznike večne svitlobe. Po ravno tem Kristusu, Gospodu našem. Amen.“ „Gospod Bog, vsemogočni Oče,

večna luč, ki si stvarnik vseh luč, blagoslovi to luč, ki je posvečena in blagoslovljena od tebe, ki si razsvetil ves svet, da bomo od te luči vžgani, in od ognja tvoje svetlobe razsvitljeni; in kakor si razsvetil Mozesa iz Egipta gredočega, tako razsvetli naše serca in naše občutke, da bomo vredni priti v večno življenje in večno luč. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.“ — „Sveti Gospod, vse-mogočni Oče, večni Bog, delaj z nami, ki ta ogenj v tvojem imenu in v imenu tvojega edinorojenega Sina, Boga in Gospoda našega Jezusa Kristusa blagoslovljujemo, in pomagaj nam zoper ognjene pšice sovražnikove, in razsvetli nas z gnado nebeško. Kteri živiš in kraljuješ z ravno tim svojim edinorojenim Sinom in svetim Duhom vred od vekomaj do vekomaj. Amen.“

Na to blagoslovlja mašnik pet zernic ali grudic kadila, ki se pozneje vtaknejo v velikonočno svečo, ter moli naslednjo molitev: „Vsegamogočni Bog! prosimo te, naj se obilno razlije čez to kadilo tvoj blagoslov, in vžgi, nevidni Prerodnik, to ponočno svetilo, da se ne bo le dar, ki je bil nocojšno noč darovan, po prečndnem pridruženju tvoje luči spet razsvetil, temveč da tudi prežene hudobijo hudičeve zvijače, in moč tvojega veličastva pomoč daje povsod, kamor koli bo od skrivnosti tega blagoslova kaj prinesene-ga. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.“

Vse to blagoslovljevanje ima svoj lepi pomen. Sveta cerkev je že od nekdanj blagoslovljevala ne le vsega tega, kar je k službi božji v cerkvi potrebovala, ampak tudi še mnoge druge reči, ki jih ljudje potrebujejo za domačo rabo. Blagoslovljevala jih je in jih še blagoslovljuje zato, da bi bile rešene prekletstva, ktere-ga je Bog zavoljo greha prvih staršev izrekel tudi nad njih, in da bi bile spet deležne blagoslova božjega. Bog je namreč rekel Adamu po storjenem grehu: „Ker si poslušal glas svoje žene, in si jedel od drevesa, od ktere-ga sem ti jesti prepovedal; bodi prekle-ta zemlja v tvojem delu, v trudu se boš od nje živil vse dni svojega življenja. Ternje in osat ti bo rodila“. (1. Moz. 3, 17. 18.) Da bi tedaj stvari v našo rabo namenjene, rešila tega prekletstva in jih spet deležne storila blagoslova božjega, jih sveta cerkev blagoslovlja. Kolikorkrat koli se toraj znajdemo pri blagoslovljevanju novega ognja, vnemajmo si s svetimi mislimi, pobožnimi željami in gorečimi zdihljeji v sercu novi ogenj svete ljubezni do Boga in do bližnjega, ktere-ga je Jezus prinesel na svet, in ktere-ga nam v sercih vnema tudi sveta cerkev s svojimi blagoslovili.

Kakor je ponižnost podlaga za vse druge čednosti, ravno tako je ljubezen kraljica vseh drugih čednost. Ljubezen namreč dušo in življenje daje vsem drugim čednostim. Brez ljubezni bile

bi druge čednosti le pozemljiske, na zemljo navezane; ljubezen pa jih posvečuje, ter v nebesa povzdiguje; ljubezen vsem našim dobrim delom ceno in vrednost daje, ter jih Bogu prijetne dela nam pa zasluživne za večno življenje. Iz serca toraj ljubimo Boga in bližnjega.

Ljubimo Boga iz vsega svojega serca, iz vse svoje duše, iz vse svoje misli in iz vse svoje moči, zakaj:

a) Bog hoče, da ga ljubimo. O čudo preveliko! Bog, ki je sam ob sebi neskončno bogat in neskončno srečen, in v svojo srečo nikogar ne potrebuje, zapovedal je: „Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega serca“, (Mat. 22, 37.) in da bi ne prezerli, kolika imenitna da je ta zapoved, pristavil je: „Ta je prva in največa zapoved“. In volja božja je, da bi to zapoved spolnovali vsi ljudje brez razločka; in večno življenje v nebesih obeta vsem, kateri bi spolnovali to zapoved, nasproti pa tudi z večnim neizrekljivim strahovanjem žuga vsem, kateri bi ne spolnovali te zapovedi. Toraj piše sveti Pavl: „Ko bi znal prerokovati, in bi vedel vse skrivnosti, in imel vso učenost; in ko bi imel vso vero, tako da bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nič nisem. In ko bi razdal ubogim v živež vse svoje premoženje, in ko bi svoje telo dal, tako da bi gorel, ljubezni pa bi ne imel, mi nič ne pomaga“. (I. Kor. 13, 2. 3.) Na tem tedaj, da spolnujemo zapoved ljubezni, je vse ležeče. Ali nam pa je mar pretežavno spolnovati to zapoved? Nikar ne mislite, da je to pretežavno, marveč je ta zapoved naj lagleja, naj slajša zapoved; kajti nikoli nikjer ne najde naše serce tolike sladkosti, tolikega veselja, in tolikega dušnega pokoja, kakor v tem, da resnično Boga ljubi. Ali pa mar hočemo komu drugemu svoje serce darovati? Kdo bi bil neki bolj vreden, da ga ljubimo, kakor Bog?

b) Bog zasluži, da ga ljubimo. Ko bi nam Bog tudi ne bil zapovedal, da ga moramo ljubiti, morala bi ga vendar le ljubiti vsaka ljuba božja stvar, ktera le koli pamet ima. Naša natora je taka, da nas naganja ljubiti to, kar je lepega, dobrega, svetega. Bi tedaj Boga ne ljubili, ki je naj lepši, naj boljši, naj svetejši in naj popolniši? Bi mar Boga ne ljubili, ki ga izvoljeni v nebesih v nedopovedljivem veselju gledajo, poveljujejo in ljubijo, in ravno v tem vso svojo srečo imajo? Brez ljubezni ne moremo živeti; toda če kako drugo stvar bolj ljubimo kakor Boga, in ako drugih stvari ne ljubimo le zavoljo Boga, ne bo zadovoljno, ne bo srečno naše serce. Ljubimo tedaj Boga, ker le on edini zamore zadovoljno in srečno storiti naše serce.

c) Bog nas tudi še priganja, da ga ljubimo. Bog; nas je ljubil že poprej, prejden smo mi njega ljubiti zamogli; ljubil nas je od vekomej. Bog nas je ljubil, akoravno njegove ljubezni nismo zaslužili. In v tej nezmerni ljubezni kako velike dobrote nam Bog skazuje. Kdo je v stanu prešteti natorne in nadnatorne milosti in dari, ki nam jih mila roka božja dan do dne deli? Pomislimo, kako velika dobrota božja da je to, da nas je Bog Oče vstvaril, Bog Sin odrešil, in da nas sveti Duh posvečuje! Pomislimo, kako velika dobrota božja da so nam sveti zakramenti, ki jih je Jezus postavil v naše posvečenje in zveličanje. Pomislimo, kako nezmerno veliko da je Jezus za nas terpel, in zakaj da je vse to storil, zakaj da je vse to preterpel! Vse to, glejte, je storil, vse to preterpel, da bi le nas srečne storil na tem in na unem svetu. Ali tolika nezmerna ljubezen božja mar ni res vredna vse naše ljubezni? Ali nas mar Bog ne priganja in tako rekoč ne sili res s toliko svojo ljubeznijo, da bi tudi mi njega ljubili, ljubili čez vse!

Razgledujmo se nad svetim Karolom Boromejem, in se učimo od tega zvestega služabnika božjega, kako priserčno da moramo Boga ljubiti. Sveti Karol je že v otročjih letih ves gorel od prave žive ljubezni do Boga. Perva misel, kakor hitro se je prebudil, bila mu je vsako jutro: „Bog me je nocojšno noč vsega hudega milostljivo obvaroval, jaz pa bom danes njemu posvečeval vse svoje misli in želje, vse svoje djanje in nehanje!“ Med zajuterkom je mislil: „Bog daje meni vsakdanji kruh, jaz pa bom dal njemu svoje serce“. Kader se je učiti začel, rekel je: „Božja volja je, da pridno delam; ravno zato se bom pridno učil, da enkrat moder in priden mož postanem“. Med kosilom je mislil: „Vsak dober dar pride od zgoraj dol, od naj boljšega Očeta; ravno zato bom njegove dari užival hvaležno in zmerno, in bom z reveži delil svoje kosilo, ker smo vsi otroci enega in istega Očeta, ki je v nebesih“. Kader je sveti Karol vidil druge otroke kaj hudega delati, postal je prav žalosten in je zdihoval: „Ko bi mene Bog hudega ne bil obvaroval in ko bi me v dobrem ne bil poterdoval, bil bi morda še hujše padel, kakor je padel ta ali uni otrok!“ Kader je vidil druge otroke obnašati se pobožno in bogaboječe, rekel je samemu sebi: „Bog ima še boljše otroke na zemlji, kakor sem jaz; ravno zato si bom prizadeval, da zmerom boljši priham“. Kader se je dan nagnil in se je noč stisnila, mislil je: „Kakor mi je pretekel današnji dan, tako mi bo — morda kmalo — preteklo tudi časno življenje, in Bog me hoče po sedajnem revnem življenju sprejeti v boljše, večno življenje. Ravno zato bom zdaj že za srečen konec pozemljiskega življenja skerbil s tim, da pobožno živim in dobre dela doprinašam“. Kader se je zvečer na

počitek podal, mislil si je: „Bog mi je noč v počitek odločil; čast in hvala mu bodi! V njegove roke izročim svojo dušo in svoje telo“. Tako je pobožni fantič na Boga navezoval svoje serce, kaj čuda, da je tolikanj lepo gorela sveta ljubezen do Boga v njegovem sercu! O sveta ljubezen do Boga, ti nebeška hči! kdaj že boš tudi naše serca razgrela in vnela za Boga?

Prava ljubezen do Boga pa tudi pravo ljubezen do bližnjega za tovaršico in družico ima. Prava ljubezen do bližnjega pa obstoji v tem, da tega, kar nočemo, da bi drugi nam storili, tudi mi drugim ne storimo, (Tob. 4, 16.) in da vse, kar koli (po pameti) hočemo, da bi nam drugi ljudje storili, tudi mi njim storimo. (Mat. 7, 12.) Iz tega pa že lahko posnamete, da prava ljubezen do bližnjega ni tista posvetna ljubezen, koja se le na telesno lepoto ozira ali pa na priljudno obnašanje, tudi ne tista sebična ljubezen, koja le samo svojega dobička išče, in bližnjega ljubi le toliko časa, dokler od njega kaj dobiva, ali kaj pričakuje, temveč da je prava keršanska ljubezen vse višēja, vse imenitniša, ter je iz nebes doma, kakor prava ljubezen do Boga. S tako keršanko ljubeznijo, koja bližnjega ne ljubi iz posvetnih nagibov, ampak ga ljubi le zavoljo Boga, ljubimo tudi mi svojega bližnjega, zakaj taka keršanska ljubezen do bližnjega je

a) zanesljivo znamnje, da je božji otrok vsakdo ki tako ljubezen do bližnjega v sercu ima. Reci kolikor krat koli hočes: „Jaz ljubim Boga“, vendar je le lažnjiva ta tvoja beseda, dokler svojega bližnjega ne ljubiš resnično, ne ljubiš v djanju. (I. Jan. 4, 20.) Bog, ki je naj čistejša naj popolniša ljubezen, hoče, da tudi njegovi otroci ljubezen imajo med seboj. Ravno zato nas opominja sveti Janez (I. 4, 7.), rekoč: „Ljubimo se med seboj, ker je ljubezen iz Boga. In vsak, kteri ljubi, je iz Boga rojen,“ to je: je božji otrok. Ako hočemo tedaj vediti, ali smo božji otroci ali ne, sami sebe poprašajmo, ali ljubezen do bližnjega v sercu imamo ali ne.

b) Keršanska ljubezen do bližnjega je znamnje da je tisti, ki jo ima, pravi nasledovavec, pravi učence Jezusov. Sin božji je na svet prišel, da bi ogenj ljubezni v naših srcih vžgal. (Luk, 12, 49;) Ravno zato je tudi rekel svojim učencem: „V tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako bote ljubezen imeli med seboj.“ (Jan. 13, 35.) In zapoved ljubezni imenuje svojo zapoved rekoč: Novo zapoved: (to je: svojo posebno, do zdaj neznano zapoved) vam dam, da se ljubite med seboj.“ (Jan. 13, 34.) In clo samega sebe se nam v zgled prave ljubezni pred oči postavlja, ter pravi: „To je moja zapoved, da se

ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil.“ (Jan. 15, 12.) Kako bi tedaj mi Jezusa nasledovali, ko bi ga ne ljubili?

c) Keršanska ljubezen do bližnjega nam je zastava, nam je poročstvo za večno življenje. Slehernemu, ki hoče v nebesa priti, ste sosebno dve reči neobhodno potrebne, ena je, da spolnuje božje zapovedi, in druga je, da odpuščanje grehov zadobi. K obadvojnemu pa je ljubezen potrebna. V ozir spolnovanja zapovedi namreč piše sveti Pavl: „Kdor bližnjega ljubi, je postavo dopolnil.“ (Rimlj. 13, 8.) „Pred vsem pa imejte vedno ljubezen med seboj; ker ljubezen pokrije obilnost grehov.“ Nebesa so prav za prav domovina ljubezni, v kateri domovini so vsi prebivavci [enega serca in enega duha vsi vneti od ljubezni. Kdo ima tedaj večo pravico do dežele večnega miru in večne ljubezni, ako je nima tisti, ki že na tem svetu svojega bližnjega ljubi kakor samega sebe?

Ko se je bil učenec ljubezni, sveti apostelj Janez, postaral že tako močno, da ni mogel več sam hoditi v zbirališče vernikov, nosili so ga učenci njegovi med nje in ondi jim je vedno in vedno ponavljal: „Ljubite se med seboj otročici moji, ljubite se med seboj!“ Nekterim njegovih poslušavcev je jelo presedati vedno ponavljanje ene in iste besede, toraj so ga vpraševali, zakaj da jim v enomer oznanuje eno in isto resnico. Lepo jim odgovori sveti Janez, ter pravi: „Ker je to Gospodova zapoved; in ako to storite, ste vse storili.“

Da enako ljubezen v naših sercih vžge, namerja tudi sveta cerkev s svojimi blagoslovili, in sosebno z blagoslovljevanjem ognja na veliko saboto.

2. Kader je ogenj s kadihom vred blagoslovljen, verne se mašnik z drugimi cerkvenimi služabniki vred spet v cerkev. Diakon ali pa duhoven nese trirogelnik ali svečnik s tremi roglji, na ktere so natakne tri voščene sveče. Kader v cerkev stopijo, nažge se prva sveča z lučjo novega ognja ravno kar blagoslovljevanega. Diakon s trirogelnikom v roci poklekne, ter zapoje: „Luč Kristusova.“ Ž njim vred pokleknejo vsi drugi, ter odgovorijo: „Hvala Bogu!“ V sredo cerkve pridši prižge drugo svečo in zapoje ravno tiste besede, to pa da s povzdignjenim glasom. Kader pride diakon ali duhoven s trirogelnikom pred veliki oltar in je tudi tretja sveča že prižgana, postavi trirogelnik z gorečimi svečami na stran, in zapoje tisto prelepo pesem, s katero se blagoslovlja velikonočna sveča. Med prepevanjem te mile pesmi vtakne v velikonočno svečo pet poprej blagoslovljenih grudic ali buncic kadila, in svečo nažge z

eno unih treh na trirogelniku gorečih sveč. S to lučjo nažge tudi druge svetilnice po cerkvi.

Tri goreče sveče na trirogelniku nam v spomin sklicujejo trojedinega Boga, ki v nedosegljivi luči prebiva; velikonočna sveča pa pomenja Jezusa Ksistusa, ki je velikonočno nedeljo častito od mrtvih vstal, in je s svojim vstajenjem razgnal tamo zmote, pregrehe in smrti. Petere kroglice ali kepice kadila, ki se v podobi križa vtaknejo v velikonočno svečo, spominjajo nas svetih peterih Jezusovih ran, ktere je naš Gospod in Zveličar tudi še po svojem vstajenju ohranil na svojem poveličanem telesu. Dušeče kadilo nas opominja na dušeče mazilo, s katerim je bilo maziljeno Jezusovo telo, kader je bilo v grob položeno; ob enem nam dušeče kadilo daje tudi ta imenitni nauk, da so nam le Jezusove rane zaslužile gnado, s ktere pomočjo zamoremo dober duh Kristusov biti pred Bogom, (II. Kor. 2, 15.) ali, da vam z drugo besedo povem: le edino Jezusovo zasluženje nam je pridobilo gnado, s ktere pomočjo zamoremo sveto živeti in s svetim življenjem Bogu dopadljivi biti. Z eno tistih treh na trirogelniku gorečih sveč se prižgejo velikonočna sveča in vse druge svetilnice po cerkvi, kar nas opominja, da je Bog Oče poslal svojega Sina na svet, ta pa je razposlal svoje aposteljne po svetu, da bi z lučjo svetega evangelija razsvetili vso zemljo. Ne na enkrat, ampak le polagoma se prižigajo z lučjo novega ognja sveče in svetilnice po cerkvi, ter naj poprej sveče na trirogelniku ena za drugo, po tem velikanočna sveča in na zadnje še le druge svetilnice po cerkvi, ker se tudi luč svete vere Jezusove ni prižgala kar na enkrat po vsem svetu. Na diakonove besede: „Luč Kristusova“ odpevajo pevci: „Hvala Bogu!“ ker so neverniki vsi veseli Boga hvalili za luč svete vere, kader je tudi med nje posijala in jih obsvetila. Luč svete vere Jezusove svéti tudi nam; toraj hvalimo in zahvalimo tudi mi Jezusa za dar svete vere, ter mu svojo hvaležnost skazujmo s tim, da po njegovi sveti veri obravnamo svoje življenje, ter pobožno in bogaboječe živimo na tem svetu, ker brez pobožnega in bogaboječega življenja na tem svetu ni večnega zveličanja na unem svetu. Ako se nazaj oziramo na perve čase keršanstva, o katerih so tolikanj neusmiljeno preganjali kristijane, nahajamo v oni dobi naj lepše zglede terdne, žive vere. Nobeno obetanje in nobeno žuganje, nobeno preganjanje in nobena muka ni bila v stanu premagati svetih mučencev Kristusovih, da bi bili svojo vero zatajili in Jezusu nezvesti postali. Terdni kakor skala so za Jezusa stali in za sveto vero Jezusovo. Gotovo tudi mi hrepenimo po tisti kroni, ktera je zdaj njim postavljena na glavo. Ako jo hočemo doseči, mora tudi naša vera v Jezusa biti enako terdna, enako živa in delavna kakor je njihova bila.

Velikonočna sveča gori ves velikonočni čas pri sveti maši ob

nedeljah in praznikih do praznika Jezusovega vnebohoda, kateri dan se med sveto mašo vgasne po prvem svetem evangeliju; zakaj ta dan se je Jezus vzdignil v nebesa, in posihmalo ni nič več vidno bival na zemlji med svojimi učenci. Na Oljski gori se je Jezus vpričo svojih učencev od zemlje vzdignil, se višje in višje vzdigoval, dokler ga oblak ni zakril in vzel učencem spred oči. Ob božji desnici zdaj v nebesih sedi, ter gospoduje nad vsemi stvarmi v nebesih in na zemlji, in kar srednik med Bogom in ljudmi za nas govori pri svojem nebeškem Očetu. O trikrat blagor nam, ki takega srednika in besednika v nebesih imamo! Pač res smo dolžni Jezusa hvaliti in poveličevati še vse, bolj, kakor so ga poveličevale Judovske množice na današnji dan!

3. Po blagoslovljenju velikonočne sveče se bere dvanajst prigodb ali prerokovanj iz svetega pisma stare zaveze, ki se dotikajo nove zaveze, ter kažejo na preimenitne resnice naše svete vere.

Kader se odberejo ali odpojejo te prerokovanja, poda se mašnik v procesiji h kerstnemu kamnu blagoslovljat kerstno vodo.

Blagoslovljevanje kerstno vodo se mašnik z roko vode dotakne, jo razdeli v podobi križa, in je verže po nekoliko na vse štiri kraje sveta v spomin, naj se po zapovedi Jezusovi vsi narodi zemlje po svetem kerstu sprejemajo v sveto cerkev. Na to potaplja mašnik velikonočno svečo trikrat v vodo, in to vsakikrat nekoliko globokeje, ter zapoje vsakikrat bolj povzdignjeno: „Naj pride v to vodo moč svetega Duha!“ Potapljanje velikonočne sveče v vodo pomenja, da ima kerstna voda le samo po zasluženju Jezusa od mrtvih vstalega svojo moč, po kateri nas od greha očisti in v Bogu dopadljive stvari prerodi. Na zadnje vlije mašnik dvojnega posvečenega olja, ter svetega olja in svete križme v vodo, katero dvojno olje pomenja dvojno Jezusovo natoro, božjo in človeško. Svetega olja v vodo vlivaje mašnik moli, da bi trojedini Bog to kerstno vodo posvetil in rodovitno storil, da bi večno življenje zadobili vsi, kateri bodo prerojeni s to vodo.

Blagoslovljevanje kerstne vode naj vselej svete misli in pobožne občutleje zbuja v našem sercu. Kolikorkrat koli vidimo, da se kerstna voda blagoslovljuje,

a) spominjajmo se, kako neizrečeno velika dobrota nam je došla s tim, da smo bili kerščeni. Pomislimo, kako nezmerno veliko število otrok, da se vsako leto porodi po vesoljnem svetu. Ali pa mar pridejo vsi ti otroci do te neprecenljive dobrote

da bi bili kerščeni? Saj veste, da ne! Žalostna, prežalostna resnica je, da leto za letom pomerje neizrečeno veliko nebajnih otrok nevernikov, Judov in Turkov, ki svetega kersta ne prejmejo. Nam pa, ljubi kristijani! je Bog zmed tisuč in tisuč drugih skazal to milost, da nas je deležne storil gnade svetega kersta. Bili smo še vsi nezmožni in slabotni, bili še nedoumetni, da bi bili zamogli Boga spoznati in ljubiti, in še vedeli nismo, kaj da se z nami godi, in vendar je neskončno dobri Bog iz same milosti in dobrote že za nas skrbel, ter nas varoval in nam življenje ohranil, da bi zakrament svetega kersta zamogli prejeti, udje svete cerkve, otroci božji, tempeljni svetega Duha in dediči nebeškega kraljestva zamogli postati.

b) Premišljajmo lepe in zveličavne obrede, kterih se sveta cerkev posluži takrat, kader zakrament svetega kersta deli. Res je sicer, da je sveti kerst veljaven tudi brez vseh teh obredov in običajev, ako kerščenca le oblivamo z natorno vodo in med oblivanjem izrekujemo besede: „Jaz te kerstim v imenu Boga Očeta in Sina in svetega Duha“. Vsemu temu vkljub pa je sveta cerkev vendar le vpeljala mnoge obrede, ki se opravljajo pred svetim kerstom, med svetim kerstom in po svetem kerstu, zato da bi verni kristjani ta sveti zakrament tem bolj spoštovali, ter iz vnanjih obredov posnemali njegovo veliko notranjo ceno in vrednost, in bili tem obétniši opomnjeni na dolžnosti, ki so jih pri svetem kerstu sprejeli.

c) Spolnujmo zvesto, kar smo obljubili pri svetem kerstu. Pri svetem kerstu smo od ene strani mi zastavili svojo besedo, od druge strani pa je Bog zastavil svojo besedo. Mi smo se odpovedali hudemu duhu, vsemu njegovemu djanju in napuhu, in smo praznično obljubili, da bomo zvesto spolnovali keršansko postavo. Po tej obljubi smo bili rešeni iz sužnosti satanove, smo prejeli posvečujočo gnado božjo, smo postali božji otroci in dediči nebeškega kraljestva. Kraj, na katerem se je storila ta obljuba, bila je cerkev, priče te obljube so bili od ene strani angeli božji, ki so bili pričujoči, in od druge strani botri, ki so nas k svetemu kerstu prinesli, in mašnik Gospodov je zverševal to zavezo. Vse te okoljščine in posebnosti so pač prav pripravne, da nam kažejo in popričajo, da je kerstna obljuba res sveta in neoskrnljiva obljuba. O njej govori sveti Ambrož, ter pravi: „Besede, ki si jih pri svetem kerstu vpričo angeljev govoril (ali pa so jih botri namesto tebe govorili), obljuba, katero si Bogu storil, zapisana je v bukvah življenja. Svoje dane besede ne moreš ne utajiti ne Boga goljufati“. Strašna nehvaležnost in skoraj

da kriva prisega bi bila, ko bi brez strahu prelomil to, kar si tako slovesno in tako terdno pri svetem kerstu obljubil Bogu.

4. Od kerstnega kamna nazaj gredé k velikemu altarnju pevci prepevajo litanije vseh svetnikov, in jih nadaljujejo z mašnikom vred, ki pred velikim altarjem klečé in na obrazu ležé ves ponižen Boga prosi, da bi Bog svojo gnado v obilni meri dodelil vsem kerščencem, da bi grehu odmerli in s Kristusom od mrtvih vstalim vstali tudi oni k novemu svetemu življenju.

Proti koncu litanij se mašnik vzdigne in gre v žagrad, obleče beli mašni plajšč, in pride spet nazaj pred altar obhajati nekervavo daritev nove zaveze. Med sveto mašo spet zapoje „Gloria“ ali angeljsko pesem: „Slava Bogu na višavah“, in s to veselo pesemjo se zvonovi spet oglasijo in orglje zapojejo. Po berilu mašnik trikrat zapoje „Aleluja“, to je: „Hvalite Gospoda“, vselej z višim, bolj povzdignjenim glasom, in pevci mu z enakim glasom tudi trikrat odpevajo veselo „Alelujo“. Vesela „Aleluja“ nam oznanjuje veselo resnico, da Kristus ni v grobu ostal, v grobu strohnel, temveč je častitljiv in veličasten od smerti vstal, kakor je sam večkrat poprej napovedoval.

Kako pa je to, da sveta cerkev toliko veselje obhaja že pri jutranji službi božji, ko je vendar Jezusovo telo še ta celi dan in vso naslednjo noč ležalo v grobu? Odgovor na to vpraševanje bomo našli, ako to le premislimo: V nekdanjih časih se je služba božja, ktera se zdaj na veliko saboto zjutraj obhaja, obhajala še le zvečer po solnčnem zahodu, in ker je bilo takrat tudi veliko ljudi kerščenih, trajala je služba božja do jutra velike nedelje, o katerem je Jezus kar premagavec smerti in pekla častitljiv in veličasten iz groba prišel. V svetem veselju nad Jezusovim vstajenjem je sveta cerkev zapela veselo „Alelujo“ pri službi božji, ktera se je še zmerom nespremenjena ohranila s tim edinim razločkom, da je sveta cerkev iz modrih namenov zapovedala, da se veliko saboto zjutraj obhaja služba božja, ktera se je nekdanj obhajala zvečer.

In mi, kolikorkrat koli se veliko saboto pri službi božji najdemo, in slišimo prepevati veselo „Alelujo“, spominjamo se z hvaležnim srcem Jezusovega častitega vstajenja od mrtvih, ter Jezusu svojo hvaležnost skazujemo s tim, da tudi mi vstanemo iz groba pregrehe v novo bogaboječe življenje, in tako s čistim srcem obhajamo zdaj vesele velikonočne praznike tukaj na zemlji, enkrat pa z veselim srcem večne velikonočne praznike praznujemo tam gori v nebesih. Amen.

Pridiga za praznik sv. Jožefa.

(Jezus v naročju in sercu sv. Jožefa; gov. T. J.)

„Nosite Boga v svojem sercu“. (I. Kor. 6, 20.)

V v o d.

Češčenje prečiste Device Marije in serčna pobožnost do nje je vsakemu katoliškemu kristjanu tako rekoč že prirojena, ali vsaj od prve mladosti sem že vcepljena. Tako je pa tudi češčenje njenega deviškega ženina, svetega Jožefa, posebno znamenje čistega, pobožnega serca. Nikdo, mislim, ne more preblazene Device prav častiti, kdor nima v svojem sercu tudi ob enem otroškega spoštovanja do svetega Jožefa. — Saj ga je Marija sama častila že na zemlji, ja še več, saj ga je sam edinorojeni Sin nebeškega očeta častil in ljubil, kakor svojega rednika, saj ga je sam nebeški Oče častil, da mu je v varstvo izročil svojega preljubeznivega Sina. Gotovo je toraj sv. Jožef tudi naše časti vreden.

In zares! vsaka dežela, vsako mesto, vsaka škofija, vsaka fara ima svojega posebnega svetnika za varha ali patrona, kateri se posebno na pomoč kliče. Sv. Jožef pa je tako rekoč povsod patron, njega povsod radi častijo, v vsaki hiši, v vsaki vasi, v vsakem mestu, v vsaki deželi, po celem katoliškem svetu.

Povsod najdemo njegovo podobo, povsod ga kličejo na pomoč, povsod se izročujejo njegovemu varstvu. In to po pravici! Velika je njegova moč v nebesih; on premore veliko pri božjem Sinu Jezusu in pri kraljici nebes in zemlje. Temu se ne smemo čuditi. Saj nosi on Jezusa v svojem naročju, ki lahko usliši vsako njegovo priprošnjo. Jezus pa je tudi rad pripravljen uslišati ga, ker sv. Jožef ne nosi Jezusa samo na rokah, temuč tudi v sercu.

Da bi tudi mi ženina Marijnega in patrona naše dežele danes nekoliko počastili, hočemo si pogledati njegovo podobo, ki jo večkrat vidimo, in hočemo premišljevati

1. Jezusa v naročju svetega Jožefa, in
2. Jezusa v njegovem sercu.

Naj bi bil današnji nauk v čast sv. Jožefu, nam pa v zveličanje; toraj začnem v imenu treh presvetih imen Jezusa, Marije in Jožefa. —

I. d e l.

1. Nič se ne da primerjati z ljubeznijo in skerbjo, kakoršno je imel sv. Jožef za presveto dete, ki mu ga je nebeški Oče izročil v varstvo. — Noben lakomnik ne varuje tako svojih zakladov, svojega bogastva, noben nečimern posvetnež ne skerbi tako za svoj lišp in kinč, kakor sv. Jožef za Jezusa. Toraj pa tudi nobena podoba tega svetnika lepša ni, kakor tista, ki ima Jezusa na svojih rokah. —

a) Pojdi, kristjan, tje v štalico Betlehemske, in premišluj tam skerb in ljubezen sv. Jožefa za novorojenega kralja Judovskega. Nočem govoriti od njegove serčne bolečine in žalosti, ko s presveto Devico, zaročnico svojo, nikjer ni mogel dobiti prenočišča; nočem govoriti o njegovi britkosti zavolj revščine, ker je moral kralja nebes in zemlje na slamo in seno v jaslice položiti. Vse okoli sv. Jožefa je bilo ubogo in prazno. Pa serce mu je bilo polno ljubezni do Jezusa. Poskakovalo je od veselja njegovo serce, ko so prišli pastirci sveto dete molit; kipelo je od veselja, ko so angeli iz nebes prišli, ga počastit; neizrekljivo se je radovalo njegovo serce, ko so prišli trije modri iz Jutrovega, in mu darove prinesli. Veselo vzame nježno dete iz jaslic v naročje svoje, s sveto ljubeznijo ga pritisne na svoje serce, da bi ga ogrel, da bi prehudo ne občutilo svoje zapuščenosti in revščine.

b) Zdaj pride angelj v spanju in mu oznani, da je treba bežati pred grozovitnim Herodom v ptujo deželo. — In sv. Jožef, od težkega dela že poterti in sternjeni mož postane naenkrat spet čverst in jak mladeneč, se ne boji nobenega truda ne težave, nobenega pota ne vremena, nobene nevarnosti, ker gre za božjega Sina. Urno vstane, vzame Detefa v svoje naročje in beži z njim in z njegovo materjo v Egipt, da bi ubežal preganjavcu. In ko je Herodež umerl, spet vzame Jožef otroka v svoje naročje, in se verne v Nacaret, in živi z njim in Marijo v tistem mirnem domačem veselju. — O poglej kristjan v življenje te svete družine.

Kako ljubeznivo, kako tiho, kako mirno je tam vse. Sv. Jožef se trudi z delom, da bi Jezusu in Mariji preskerbel potrebnega živčja; njega veseli vsaka kaplica puta, ki s čela kane; veseli ga vsak stok ali zdihljaj, ki se mu iz pers izvije pri težkem delu, veseli ga, če sekiro, če žago vzame v roko, veseli ga vsako orodje, saj je vse za Jezusa, iz ljubezni do njega, in zato mu noben trud ni prevelik, nobeno delo pretežavno; ja ko bi bil moral noč in dan delati, da bi detetu božjemu le košček kruha prislužil, on bi bil to storil z večjo skerbjo, z večim veseljem, kakor lakomnik šteje svoje denarje in jih zapira v železne škrinje.

c) In ko je bil Jezus 12 let star, potuje sv. Jožef ž njim in ž njegovo deviško materjo v Jeruzalem, da bi spolnil postavo. O kako rad bi ga še bil takrat vzel v naročje in ga nesel po potu, da ne bi se udaril z nogo ob kak kamen. Pa ravno tako rad in veselo je peljal za roko božjega Sina, in s svetim veseljem stopi ž njim v tempelj; ko prazniki minejo verne se v Nacaret. Pa kdo popiše njegov strah, ko vidi da 12letni fantek ni pri žlahti, kakor je mislil? Kdo popiše njegovo žalost, s katero sta ga on in skerbna mati Marija iskala tri dni, dokler sta ga v tempeljnu našla? Saj je Marija sama rekla Jezusu: „Sin, zakaj si nama to storil, glej jez in tvojo oče sva te z žalostjo iskala?“ Z lahkim in veselim srcem se verne sv. Jožef zdaj v Nazaret, zakaj našel je tistega, ki ga je ljubil čez vse, in nikdar več ga ni spustil od sebe, ne izpred oči, da ne bi spet imel strahu in žalosti zavoljo njegove zgube. —

Povejte mi zdaj kristjani, ktera podoba sv. Jožefa zamore biti lepša in resničniša, kakor tista, ki nam ga kaže z Jezusom v naročju. Saj ga je vendar vedno na rokah imel, samo takrat ne, kader je za njega delati moral?

2. Hočes pa sv. Jožefa prav častiti, prijatelj, nosi tudi ti, kakor sv. Jožef, Jezusa vedno na svojih rokah. In gotovo si tudi misliš, ja, ko bi jez bil na mestu svetega Jožefa, in ko bi bil Bog meni, kakor njemu v varstvo izročil svojega Sina, o kako rad bi bil jez za njega delal, kako veselo za njega skerbel, kako ljubeznivo bi ga bil na rokah nosil, kako skerbno pri njem čuval! Moj dragi! Le spolni to, kar obetaš. Jezus ne hodi scer več sam po svetu, in vendar ga lahko vsaki iz med nas, kakor sv. Jožef nosi v naročju, in mi moramo in smo dolžni, če ravno ni tukaj med nami v svoji človeški podobi, vendar za njega delati, in mu za živčž skerbeti. — Saj veste vsi, kaj je Jezus učil: „Vse, kar ste naj manjšemu mojih bratov storili, to ste meni storili“. (Mat. 25, 40.) Ja rekel bi več zaslužnja imaš, ako pomagaš revežu,

kakor samemu zveličarju. Ako bi se naš cesar v temni neznani hosti zašli, in bi prišli do kake samotne hišice, o gotovo bi prebivavci tiste hiše vse dali, kar premorejo, da bi okrepčali strujenega cesarja, zadnji grižljaj kruha bi dali, zakaj cesar so, bi si mislili, in lahko vse obilno povernejo. — Ko bi pa reven berač ravno v takem stanu prišel tje, o potem bi bilo treba veliko zatajevanja samega sebe, da bi živež ž njim delili. Bi pa prišel Jezus sam pred naše vrata in bi prosil za pomoč, mislim vendar, da bi mu je nobeden zmed nas ne odrekel; pa pride berač, in če ravno prosi za dar v imenu Jezusovem, vendar pogosto najde terde in merzle serca. In vendar je Jezus rekel: „Kar ste naj manjšemu mojih bratov storili, to ste meni storili“. — Če tedaj skerbiš za revnega bližnjega, skerbiš za Jezusa samega in ga nosiš na svojih rokah, kakor sv. Jožef.

Ali na kratko: Jezus v naročju sv. Jožefa nas uči: pravo, keršansko in djansko ljubezen do bližnjega. Ta ljubezen zlo pojemlje v današnjih časih, le za svoj žep se skerbi, na reveže se pozabi. In vendar je milošnja toliko potrebna, da brez nje ni zveličanja. Saj bo Jezus zaverženim rekel sodnji dan: „Poberite se od mene v večni ogenj, zakaj bil sem lačen in žejen in mi niste postregli, bil sem nag, me niste oblekli, popotnik, pa me niste sprejeli“. Naj bolj bo tedaj Jezus očital na sodnji dan pomanjkanje keršanske ljubezni do revnega bližnjega. In da ta ljubezen res peša, vidimo vsak dan. Za vino, in za druge tudi nepotrebne reči se še vedno najdejo denarji, za res potrebnega berača pa se krajcar tako težko najti da; vendar pa nikjer boljših obresti ne donša, kakor tam; saj pravi Jezus: „Kar ste revežem storili, ste meni storili“. In angel Rafael ko je pohvalil Tobija zavoljo njegove molitve in drugih dobrih del, je pristavil: „Molitev s postom in milošnjo je boljša, kakor zaklade zlata nagrabili; zakaj milošnja reši smerti, ona je, ki očisti od grehov, in ona stori, da se najde vsmiljenje pri Bogu in večno življenje“.

Sveti papež Gregor veliki je imel lepo navado, vsak dan pri svoji lastni mizi ptujce in ubožce nahranjati. V plačilo zato je dobil, da se je enkrat Kristus sam v podobi ubožca k njegovi mizi vsedel, še večje plačilo pa mu je, da zdaj on sedi pri nebeškem gostovanju s Jezusom.

Če tedaj, ljubi kristjan, gledaš in premišljuješ podobo sv. Jožefa, in zagledaš v njegovem naročju ljubeznivo božje Dete, o stori sklep, da ga hočeš tudi ti nositi na svojih rokah, in za njega skrbeti. Išči, kjer koli moreš, polajšati pomanjkanje tvojega revnega bližnjega, tako boš za Jezusa skrbel.

II. d e l.

1. Sveti Jožef je pa Jezusa tudi v svojem srcu nosil, ne samo v naročju. Celo življenje njegovo je bilo le življenje za Jezusa. Na kaj je mislil, kaj je govoril, kaj je ljubil kakor tistega, ki mu ga je oče nebeški izročil? On je ohranil, kakor Marija Devica vse njegove besede, vse nauke v svojem srcu, in jih je za se premišljeval. Pazljivo je poslušal vsako besedo, ki je prišla iz Jezusovih ust, zakaj bila je nebeška, božja beseda; ni bila beseda njegovega Sina, ampak beseda njegovega Boga.

Globoko v srcu se mu je vkoreninila živa vera v božjo naroto tega otroka; in ta vera se ni majala, ko ga je videl v naj večji revščini v jaslicah ležati, se ni majala, ko je moral z njim pred Herodom bežati. Globoko v srcu mu je klilo upanje, da bo tudi on po tem detetu še prišel tje, kjer se gleda obličje božje; in to zaupanje je ostalo trdno tudi takrat, ko ga je moral sam nesti v tujo deželo, tudi takrat, ko je moral za njega se truditi in delati, to upanje je ostalo stanovitno, dokler da se je v naročju Jezusa in Marije mirno ločil od tega sveta. — Globoko v njegovem srcu je pa tudi gorel ogenj svete ljubezni; vsaki dihlej je bil poln ljubezni, celemu svetu bi rad oznanoval, da za Jezusa živi in umerje, da je njegov živ in mrtev. — O ko bi mi zamogli pogledati v ljubeznipolno srce sv. Jožefa, našli bi v njem gotovo z zlatimi čerkami zapisano presladko ime Jezusovo; saj je le samo njega ljubilo, le za njega živelo.

2. Tako nosi tudi ti kristjan Jezusa v svojem srcu, če bo- češ sv. Jožefa vredno in prav častiti. Poglej enkrat v svoje lastno srce, ali najdeš v njem tudi Jezusa? Na kaj pa ti misliš? od česa govoriš naj rajši, kam je obrnjeno poželenje tvojega serca? Ko bi zdaj naenkrat se odperle vse naše serca, in bi nam bilo dano v nje pogledati, o kako malo bi v njih videli Jezusa, veliko pa takega, kar Jezusa iz naših src preganja. V srcu, v katerem napuh in prevzetnost gospoduje, ki je polno nevošljivosti in nezadovoljnosti, v srcu, ki služi nečistosti in razuzdanosti, v srcu, ki le hrepeni po maščevanju in sovraštvu; v srcu, ktero služi svetu in grehu, v takem srcu Jezus ne more stanovati. „Ako bi vedel, piše sv. Frančišek Zaleški, da je v mojem srcu le ena sama kitica, ki ni za Jezusa, bitro bi jo iztergal. Čista ljubezen do Boga mora

vse v srcu povžiti, kar ni za Boga, in mora vse v ljubezen spremeniti. O jes bi rad, da bi se mi srce v telesu od ljubezni raztopilo, ali če že ostane v persih, da bi za drugega nič ne bilo, kakor da neprestano Boga ljubi". Ja! kdor tako zamore govoriti, tisti resnično Jezusa nosi v svojem srcu.

Hočeš, da bo tudi tvoje srce tako sveto stanovanje, potem mora biti v njem vkoreninjena živa vera; zakaj: „pravični, pravi sv. ap. Pavl, živi iz vere.“ (Rim. 1, 17.)

Pa ravno ta prava vera, ki se kaže v lepem keršanskem življenju, tudi pojemlje današnji čas. Kristjani zdaj večidel le zunajno, na videž opravljajo svoje svete, cerkvene dolžnosti, alj djanje keršansko, h kateremu notrajna živa vera človeka sili, to jim je neznano. Hodijo v nedelje in praznike v cerkev, pa ne ker čutijo v srcu potrebo, z Bogom se pogovarjati, ampak ker je tako navada. Hodijo o veliki noči k spovedi; pa k temu jih ne žene misel in želja z Bogom se spraviti, svoje srce očistiti ampak, ker morajo rudeč listič domu prinesiti; sploh ne najde se pravega duhovskega znotrajnega življenja, ki izhaja iz živega verskega prepričanja, vera je odmerla. In v takem mlačnem srcu brez žive vere dete Jezus ne stanuje. Hočeš, da bo Jezus v tvojem srcu stanoval, potem mora v njem vladati živa vera, vera na edinega Boga, ki vse vidi in vse ve; ta vera se mora v djanju kazati, ona mora vse tvoje djanje in nehanje tako rekoč oživljati. Hočeš, da bo tvoje srce sveto stanovanje, mora ga napolniti trdno upanje, da boš le po Jezusu svoj cilj in konec dosegel; prijatli te zapustijo, le on sam te zamore rešiti. Hočeš, da bo tvoje srce stanovanje Jesusovo, potem mora v njem goreti ogenj svete ljubezni; nič ne smeš storiti samo za dnar in blago, za čast in slavo, ampak ljubezen te mora k vsakemu djanju priganjati.

S k l e p.

Poglejte še enkrat kristjani na podobo sv. Jožefa, kako veselo drži dete Jezusa v naročju, kako ga pa tudi nosi v svojem srcu. V resnici ga nosi na rokah, v duhu pa v srcu. Pri nas pa naj bo narobe. Mi pa nosimo Jezusa v duhu na rokah, resnično pa v svojih srcih. Tam v tabernakelnu prebiva ravno tisto dete Jezus, ki ga je sv. Jožef nosil na rokah, od tam bi rado prišlo v naše srca, zakaj njegovo veselje je biti pri otrokih človeških. O ne bodi nevsmiljen, kristjan; pripravi in ponudi mu prostorček v svojem srcu, olepšaj ga s ponižnostjo, in s sveto čistostjo, kakor sv. Jožef in Jezus bo prišel k tebi, in te bo tudi enkrat v svoje večno stanovanje vzal. Amen.

Pridiga za veliki petek.

(Jezusovih 7 besed na križu; gov. J. A—st.)

„Ker je ljubil Jezus svoje, ki so na svetu bili, jih je do konca ljubil“.

(Jan. 13, 1.)

V v o d.

Žalujte, milujte, vi angelski kori, — Jezus, božji Sin — je k smerti obsojen! Hudobija judovskih duhovnov je zmagala, kervoželjno vpitje ljudstva: Križaj ga! križaj ga! je vslušano — smertna sodba od Pilata je podpisana — Jezus mora umreti!!

Že mu zavalé težki križ na njegovo raztepeno in kervavo ramo, in med dvema razbojnikoma ga peljejo iz Pilatove hišeskoz mesto na goro Kalvarijo. O nehvaležno ljudstvo, kaj vender delaš? Kaj to je zahvala za brezštevne dobrote, ki ti jih je Jezus skazoval, ker je tvoje lačne nasitoval, tvoje bolnike ozdravljaj, tvoje mrtve k življenju obujal!

Molcé nese Jezus težki križ in moli; s kervjo zaznamnjuje svoje stopinje, in od prelite kervi ves oslavljen trikrat pade pod križem. Da bi Jezus po poti pod težo križa ne umerl, primorali so Simona iz Cirene, da je Jezusu pomagal križ nositi. — O kako terd in težek je moral biti križ, da Jezusa, ki vetrovom in morju zapoveduje, na tla podere! Ta neznana teža je prišla od grehov, s katerimi je bil križ obložen. Grehi vaši, grehi moji, in grehi celega sveta so na križu ležali, in ti so mojega in vašega Jezusa na tla poderli!

Kakor hitro Jezus smertno oslavljen s težkim križem na goro Kalvarijo pride, planejo vojaki na njega, in mu njegovo v kervave rane prisušeno oblačilo raz života stergajo. In zdaj ga veržejo na križ, primejo za kladva in žeblje, in pribijejo tiste sv. roke, ktere so povsod dobrote skazovale, tiste noge, ktere so nevtrudeno za grešniki hodile, s tako silo na križ, da bi bila njegova strašna

bolečina mogla vsakemu skoz kosti iti, in da bi bila terda pečina Kalvarske gore se mogla omečiti!

Kader so bili Jezusa na križ pribili, vzdignejo križ od tal, in ga po koncu zasadé v jamo, ktera je bila za križ že pripravljena. O kako grozovitna bolečina je ljubeznivemu Jezusu povsem životu, po vseh žilah morala sekati! Če se hoče na noge opreti, razdirajo se rane na njegovih nogah; če svoje truplo hoče na roke nasloniti, razdirajo se rane njegovih rok; če svojo glavo hoče nazaj ali na stran nagniti, zbadaga ternje težke krone; če pasvojo glavo naprej nagne, mora grenko zaničevanje in zasramovanje slišati.

Kakor dober umirajoč oče še enkrat svoje moči povzame, da svoji ženi in svojim otročičem nektare besede na srece govori, tako govori tudi Jezus še na svoji terdi smertni postelji.

Pridite, bratje, sestre moje! pridite; podajmo se v svojih mislih na goro Kalvarijo, in vstopimo se pod križ tistega, ki nam je več bil, kakor nar boljši pozemeljski oče, in poslušajmo, kaj njegove umirajoče usta govoré. O zadnje besede umirajočega, ktere smo mi radi imeli, veliko premorejo čez naše srece! Mi večkrat pravimo: „To so mi moj ljubi oče, moja ljuba mati še na smertni postelji povedali; tega nikoli ne bom pozabil!“ — Poslušajmo torej, kaj Jezus s terde smertne postelje govori. Besede umirajočega Jezusa, ki jih iz ljubezni do nas s križa govori, hočemo si globoko v srece vtisniti, in iz njih se za svoje življenje kaj dobrega učiti.

O Jezus! s svojim svetim križem se dotakni naših terdih srec, in omeči jih k pobolšanju in k pokori!

R a z l a g a.

I. b e s e d a. Križ na gori Kalvarii že stoji, in na križu visi božji Sin med nebom in zemljo — v sredi dveh hudodelnikov, kakor da bi on nar veči hudodelnik bil, in njegova sveta kriyre iz prebitih žil na grešne tla; in pod križem stojé njegovi morivci. Lahko bi dobre angele iz nebes poklical, ali pa hudobne duhove iz pekla, da bi se maščevali, in jih pokončali; to da kaj stori pa božji Sin? V sredi neznanih bolečin in med grenkimi grenkotami ljubeznivi Jezus svoje oči v nebo oberne in moli. Za koga moli? Ne za svojega zvestega učenca Janeza, ne za svojega žalostno mater, ne sam za — se. On

moli za svoje sovražnike: „Oče! odpusti jim; saj ne vedo, kaj delajo.“

Memo gredoči ga preklinjajo, z glavami zmajajo in pravijo: Če si božji Sin, stopi doli s križa; — „Oče odpusti jim! saj ne vedó, kaj delajo.“

Ravno tako so ga zasramovali veliki duhovni, pismarji in starašini in so rekli: „Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati.“ — „Oče! odpusti jim; saj ne vedó, kaj delajo.“

Vojšaki, ki ga križajo, delé njegove oblačila med seboj, in vadjajo za njegovo suknjo. — „Oče! odpusti jim; saj ne vedó, kaj delajo.“

O ljubi moji! tako lepa molitev se popred če nikoli ni slišala na zemlji, kakor je molitev, s katero je križani Jezus svoje sovražnike miloval in izgovarjal.

Prijatli moji! kaj pa vi k tej molitvi pravite. Oh, sam nad sebo in nad vsemi ljudmi bi se zjokal, če pomislim, kako malo smo svojemu Zveličarju podobni! Ena sama besedica je dostikrat že zadosti, da naše serca z maščevanjem in togoto napolni proti tistemu, ki jo je izgovoril, in namesti da razžaljenje odpustimo, mu deset še hujih in terjih besed povračamo, in namesti da za njega molimo, preklinjamo ga!

O Gospod Jezus! pridi ti nam revnim na pomoč; uči nas molčati, kader smo zaničevani, daj, da molimo za tiste, kateri s strupenimi besedami naše serca žalijo!

II. beseda. Tudi eden razbojnikov, ktera sta ž njim visela, ga je preklinjal. Drugi pa ga je svaril, in ves skesan se je k Jezusu obrnil in ga prosil: „Gospod! spomni se me, kader prideš v svoje kraljestvo.“ In Jezus mu je odgovoril: „Resnično ti povem, dans boš z menoj v raju.“

O kako je moglo to terpečega Jezusa razveseliti, da vender eden Odrešenika ga spozna, in v serčni žalosti nad svojimi grehi k njemu, svojemu rešniku pribežališče vzame!

O kristjan! ki te obilne in težke pregrehe strašijo, in obupljivo zdihuješ: Oh, kaj bo z menoj, jes ne bom več odpuščanja zadobil! Besede Jezusove, ki jih je desnemu razbojniku govoril, naj tudi tebe potolažijo. Če si tudi nar večí grešnik, in nar večé kazni vreden, pri Bogu še zamoreš milosti zadobiti, če le svojo krivico spoznaš, in s serčno žalostjo in zaupanjem k njemu, neskončno usmiljenemu se obrneš.

Posebno umirajoči so v velikem strahu zavoljo svojih grehov. Kader vam bo enkrat smrtna ura vdarila, in se vas bo obupnost hotla vlotiti, takrat obrnite svoje oči na podobo križanega Jezusa, in mislite na besede Jezusove, ki jih je Dizmasu govoril.

Pa tudi danes, na veliki petek se obrnimo k svojemu Zveličarju z žalostjo, s ponižnostjo in zaupanjem, in zdihujmo: „Gospod! spomni se nas v svojem kraljestvu.“

III. beseda. V neznanih bolečinah na križu hoče Jezus posebno ljubezen tem skazati, ki so bili njegovemu sercu nar bolj dragi. Vidil je pod križem svojo postarano, dobro in ljubeznivo mater, vidil njeno sestro Marijo Kleofovo, vidil je pobožno spokorjenko Marijo Magdaleno, in svojega ljubega učenca nedolžnega Janeza. Žalostni, objokani so stali pod križem. Jezus, ki se je zjokal, ko je svojega mertvega prijatla Lacara vidil, o kaj je moral terpeti, ko je posebno svojo jokajočo mater vidil! Ve matere, ki poznate materno ljubezen, in tudi materno žalost po dobrem otroku, ve bote nekoliko zapopadle, kaj je Marija terpela! Njen sin je bil neusmiljeno bičan in razmesarjen, in vsi tepeži, ki jih je on prestal, prešinili so tudi nji musek in kosti. Njegova sveta glava je bila s ternjem kronana, in ternje njegove krone je prebodlo tudi njeno serce. Njegove sv. roke in noge so bile na križ pribite, in žebliji, s kterimi so prederte bile, raztergali so tudi njene žilice. O Marija! kje je bolečina, kakor bolečina tvoja? Kako pa je Marijo to bolečino prenašala? — Tako, kakor je njen sin učil -- serčno in stanovitno. Darovala je svojega sina nebeškemu Očetu. Nobena pritožba ne pride iz njenih ust; ponižna, v božjo voljo vdana, vse sveti previdnosti božji prepusti. Tvoj je, o nebeški Oče, tako je v svoji duši molila. Ti ga daš v smert, in jes tvojo božjo voljo molim.

O keršanske matere, učite se od Marije darovati, kar je vam nar ljubšega. Če tvoj sin leži v smertnih težavah, če ga Bog zakliče v vojaški stan, in ko bi imel storiti lepo smert za domovino: to je le božja in ne človeška volja; saj tudi en sam las, pravi sv. pismo, brez božje vednosti ne pade z naše glave. Zato le voljno daruj, kakor božja mati, kar Bog od tebe tirja, in ko bi tudi kervave solze jokala, le rada daj, in Bog ti bo, kar mu v dar prineseš, s stoterim žegnom povernil, in če ne v tem življenju, pa prav gotovo v večnosti.

Glejte kristjanil Marija je sina Bogu darovala, in Jezus ji je družega dal. „Glej Marija“ reče Jezus, in z umirajočimi očmi na Janeza pokaže: „ta je zdaj tvoj sin!“ In Janezu reče: „ta je tvoja mati!“ Spoštuj jo, hotel mu je reči, bodi podpora in tolažba njenih

starih dni. Janez je to sporočilo na tanko spolnil, in od tiste ure je Marijo ljubeznivo v svojo hišo vzel. Tako je Jezus tudi poslednjo skerb svojega življenja odpravil, in sveto otročjo dolžnost do svoje zapuščene matere hvaležno spolnil.

IV. beseda. Zdaj pa — bilo je ravno opoldne — kar na enkrat solnce otemni. Strašna tema je nastopila po vsi deželi. Vsi Jezusovi zaničevavci so ostermeli in umolknili. Tudi Jezus je molčal ves ta čas, dasiravno je bil v neznanih smertnih težavah. Oh to je bila strašna tihota, to so bile Jezusu neizrečeno britke ure! Okoli treh popoldne, ko je njegovo terpljenje do verha perkipelo, zaklical je z zaupanjem v nebeškega Očeta: „Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil?“ Ta četrta beseda, ta Jezusov glas ni bil glas nepoterpežljivosti in malosserčnosti, ampak glas molitve, glas občutljivosti, glas podučjenja. — Glas molitve; zakaj kakor zlagovavci sv. pisma pravijo, začel je Jezus tukej 21. psalm moliti; v tem psalmu je njegov predoče, sveti kralj David več sto let poprej Odrešenikovo terpljenje popisal, in ga je z besedami začel: „Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil?“ — glas občutljivosti; Jezus moli besede prerokove, da s tem pokaže, da ne na videz, ampak v resnici neizrečeno velike bolečine terpi, in da zavoljo tega, da je Bog, nič manj ne občuti, nič manj ne terpi. Ta glas je pa tudi glas podučjenja; zakaj ker slišimo Jezusa klicati: „Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil,“ imamo se iz tega učiti, kako grozovitne bolečine je Jezus prestal, da nas je odrešil, in kako radi bi morali tudi mi vse terpeti, da bi njegovega odrešenja deležni bili.

O ljubi kristjan! ki pod težkim terpljenjem zdihuješ, nikar ne bodi nejevoljen, nikar ne reci, da je Bog na te pozabil, da te je Bog zapustil. Zaupaj, kakor Jezus, v svojem terpljenju v Boga. Spomni se, da terpljenje je dar iz božje roke, in znamnje njegove ljubezni, zakaj otroka, ki ga oče rad ima, tepe ga. Premišluj, da tvoje terpljenje je grozno majhno proti Jezusovemu terpljenju; tebi je Bog le eno samo kapljico, njemu pa morje terpljenja poslal. In za to majhno in kratko terpljenje te večno plačilo čaka; Bog vse tvoje zdihleje, vse tvoje solze šteje, in te bo enkrat v nebeški časti z večnim veseljem za to plačal.

V. beseda. Jezus, Gospod nebes in zemlje, visi razpet na križu, v groznih bolečinah, in v strašnih martrah. — Zguba kervi in neizmerne bolečine so mu tako neizrečeno žejo napravile, da je clo svojim sovražnikom zaklical: „Žej en sem!“ — Toda on, ki je stvaril vse studence in vse potoke svetá, ni dobil vode, da bi bil svojo žejo pogasil. Tedaj še tega, kar nar revniši berač v obilnosti ima, še požerk vode Zveličar ni dobil v smertni uri!

In mi revni grešniki smo tolikrat nezadovoljni, če nimamo kakih reči, ktere niso tako potrebne, kakor voda v hudi žeji! Zdaj enemu ni jed po volji, drugi hoče boljše obleko imeti; tretji noče biti s samo vodo zadovoljen, hoče še druge pijače v svoji žeji imeti; ja marsikteri, ki ima doma jesti in piti zadosti, je nejevoljen, če tudi za posvetnimi kratkočasi in vesellicami letati ne sme. Če prav pomislimo, da je Jezus po nedolžnem terpel, kar smo mi zadolžili, morali bi se sramovati, da tako radi zločnosti iščemo in pozemljskih dobrot. Kdor hoče Kristusa ud biti, mora se njegovega terpljenja in pomanjkanja vdeležiti. Bodite toraj zadovoljni z vsem, kar vam pošlje Bog. Hlapec mora zadovoljen biti, če ima, kakor njegov gospod, mi pa še zmirej boljši imamo, kakor naš Gospod!

VI. beseda. Bilo je že popoldne ob treh, in Jezus je čutil, da se mu bliža smert, ktera ga bo iz neznanega terpljenja rešila, in z močnim glasom zavpije: „Dopolnjeno je!“ — Hotel je reči: ternjeva pot, po kateri sem moral od jaslí do križa hoditi, dokončana je, grenek kelih terpljenja, ki mi ga je moj Oče podal, spraznjen je, delo, ki mi ga je moj Oče naložil, dopolnjeno je, dopolnjeno je odrešenje sveta! — Oh tukej pri ti besedi, ljubi moji! bi jes z vami na kolena padel, in iz globočine ginjenega serca bi h križanemu Jezusu klical: Gospod Jezus Kristus! molimo in hvalimo te, zakaj s svojim križem si ti svet odrešil!

Tako bo tudi slehernemu zmed nas prišel čas, kjer bomo na svoje pretečeno življenje nazaj gledati in reči zamogli: Dopolnjeno je. Toda na smertni postelji se veliko reči vse drugači vidi, kakor v zdravih dneh. Če si v svojem življenju dobro jesti in piti imel, če si bil spoštovan in obrajan, če si lep obraz in lepe oblačila imel, če si bil premožen in bogat, kmalo bo prišel čas, kjer se bo reklo: Dopolnjeno je, — kaj pa boš potlej od vsega tega imel? Vse to ti bo kakor prazna sanja minulo, in če si svoje življenje v pregrehabah doprinesel, v nečistih mislih, besedah in delih, v kletvinah, goljufijah in lažeh, v obrekovanji in sovraštvu, v igri in pijančevanju, v zanemarjenju otroške izreje, to bo enkrat tudi dopolnjeno, toda potem pride sodba in večno povračilo. Pomislite dobro; zdaj je čas še v naši roci; zdaj še zamore vsak se spreobrniti; obračajte čas prav, zakaj čas hitro teče, in kmalo kmalo bo dopolnjeno.

Nasproti pa, če veliko terpeti imaš, zaničevanje, obrekovanje, revščino, veliko truda, bolečine — bodi poterpežljiv, in ostani pobožen, in zvest Bogu; kmalo bo vse dopolnjeno, in potlej te bo

vse neskončno veselilo, kar si prestal na zemlji: Blagor žalostnim, zakaj oni bodo potolaženi!

VII. beseda. Zmirej bolj se bliža smert Jezusovemu sercu! Že mu v žilah kri zastaja; že ga nobena rana ne boli; že je vsa njegova moč opešala; že pričakujeta nebo in zemlja njegovega zadnjega dibleja: in zdaj izgovori zadnjo besedo — s čudno močnim glasom: „Oče v tvoje roke zročim svojo dušo!“ — Zdaj je vse terpljenje minulo — njegovo oko ugasne — njegova glava se nagne. — Zdaj je Jezus — krotki, dobrotljivi, ljubeznivi Jezus — zdaj je umrl!

O molimo in hvalimo jo njegovo neskončno ljubezen! Zdaj smo grešniki odrešeni, zmagana je smert, in dolgo zaperte nebesa so odperle se! — Vsi smo otroci božji in dediči njegovega kraljestva.

Ljubi moji! tudi nam bo vdarila, in morebiti kmalo vdarila smertna ura, tista ura ob kateri se bota dva tako stara prijatla, kakor sta duša in telo, ločiti morala. Na tisto uro, ktera bo za celo večnost razločila, mislimo že zdaj, zdaj v zdravih dnevih se skerbno pripravljajmo za-njo z bogaboječim, pobožnim življenjem; za srečno smertno uro prav pogosto Boga prosimo. Vsak večer, kader se spat vležemo, pa tudi večkrat čez dan, posebno kader ura bije, s srcem in z ustmi zdihnimo: Oče! v tvoje roke zročim svojo dušo.

S k l e p.

Zdaj bi jes rad svoje govorjenje sklenil, vender pa vas moram poprej še nekej vprašati. Jezus je iz ljubezni do nas terpel in umrl, — kako pa mu mi to njegovo ljubezen povračujemo? Namesti odgovora vam povem žalostno prigodbo.

Nek oče je imel več otrok, ki jih je z vso ljubeznijo in skerbjo živil in odredil, in k vsemu dobremu napeljeval. Med njimi pa sta bila dva, ktera sta bila njegovo posebno veselje in tolažba, dokler sta majhina bila; ko sta pa odrastla, zašla sta v slabe tovaršije, razuzdana postala, in sta očetu neizrečeno žalost delala. Oče si je vse prizadjal, da jih spet na pravo pot pripravi, vse je poskušil — prijaznost in ojstrost, prošnje in šibe, pa vse je bilo zastonj, hudobna sinova sta očetu nagajala in pijančevala, še clo zmerjala in pretepala sta večkrat očeta. Enkrat sta spet, kakor sta že več

časa to v navadi imela, še le pozno v noči iz slabe tovaršije domu prišla. Z nar večo žalostjo jih je oče že dolgo časa pričakoval; s solzami v očeh jima je njih razuzdano življenje, nesrečo in sramoto pred oči stavil, v katero bota sama sebe in njega pripravila. Pa zdivjana sinova, raztogotena od boja, ki sta ga v gostivnici imela, in omamljena od nezmerno zavžite pijače, planila sta nad očeta, svoje nože potegnili, in mu več ran naredila. Potem sta se v svoje spavnice podala počivat, očeta pa sta pustila v temi ležati. Bil je oče — umorjen! Ena rana mu je globoko v sree segla, in ga je na nagloma vsmertila. Še po noči se je razglasilo to strašno hudodelstvo, in zjutrej na vse zgodaj je prišla gosposka, hudodelstvo preiskovat. Sodni hlapci grejo iskat hudodelnika. Enega so našli — že pred mrtvim očetom klečečega. Ko se je bil nekoliko naspal in prebudil, prišel je k brihtnosti in se je spomnil, kaj se je bilo poprejšni večer zgodilo; vstal je, je šel v hišno vežo, in je našel očeta — mrtvega — v kervi ležati. Precej se je začela ž njim preiskava. Nar poprej, kakor je pri takih preiskavah že navadno, bil je vprašan: „ali pozna merliča?“ — On pa je z rokami sklepal, in jokaje odgovoril: „O kaj svojega očeta ne bom poznal!“ in goste solze so se mu iz oči vdirale. Po merliču se je vergel, in zdihoval: „Oče, moj oče! kaj sem storil! O jes nesrečni, jes sem vas umoril! Oče, oh moj oče! kako strašno sem vam vašo ljubezen in vašo skerb povernil! O kam me je vender moja nepokorščina pripravila! — vbijavec, očetomorec sem postal! — Jes ne zaslužim, da bi me zemlja še nosila! Tukej sem — verzite me v nar temnejšo ječo — peljite me na morišče, odsekajte mi roko, ktera se je zoper mojega očeta vzdignila, ktera je njegovo kri preljevati zamogla, ja primite me, peljite me k smerti, jes ne zaslužim več med ljudmi prebivati!“ — Jokajoč in s solzami polit je še enkrat obličje in roke svojega mrtvega očeta poljubil, in potem se je voljno pustil zvezati in odpeljati. Pričujoči so bili vsi ginjeni do solz, in so prosili sodnika, naj bi milostljivo ravnal z nesrečnim mladenčcem. Sodnik je tudi obljubil, da si bo vse mogoče prizadjal, pri deželiskem oblastniku milosti mu pridobiti.

Zdaj so šli po družega brata, v posteljo, in ko se je bil oblekel, peljali so ga k merliču. Ko so beli pert, s katerim je bil merlič zakrit, odgernili, in so ga tudi vprašali: „Ali pozna merliča?“ bil je ves pretresen in prestrašen. Pa na enkrat je s serditim pogledom in z divjim glasom začel vpiti: „Ja dobro te poznam, ti prekleti oče, ki si me tako terdo imel, in z vednim očitanjem vsako veselje mi grenil! Ja dobro te poznam — zdaj imaš svoje plačilo!“ — In na nagloma popade enega tistih kervavih nožev, ki so jih v veži našli, in so pri preiskavi na mizi ležali, in ga mrtvemu očetu globoko v persi vrine, in še več ran bi mu bil

naredil, ko bi ga sodni hlapci ne bili prijeli, in bi mu ne bili noža iz rok iztergali. Strah je obšel vse pričujoče. „Primate in vklenite ga,“ zaklical je sodnik razserden nad divjakom, in verzite ga v tamno ječo; — po zasluženju naj bo kaznovan!“ — Zdaj so ga v ječo vlekli, in okolistoječi so ga kleli, nobenemu mu ni prišlo na misel, za milost mu prositi.

Ljubi poslušavci moji! ali vam hočem imenovati kraj, na katerem se je to zgodilo? Ali vam hočem z imenom povedati ljudi, ki so to hudodelstvo doprinesli?

Vsak grešnik je eden takih hudobnih otrok. Vstopimo se pred podobo križanega Jezusa, premišljujmo njega, ki mertev — v ranah in kervi — na križu visi. „Ali poznaš tega merliča?“ — Oh dobro ga poznaš; Jezus je, kateri te je ljubil bolj, kakor nar boljši oče, kakor nar ljubezniviša mati svojega otroka ljubiti zamore, kateri je več za-te skerbela in storil, kakor nar zvestejši stariši za svoje otroke skerbeti in storiti zamorejo; ti pa si ga v pijanosti svojih strast s svojimi grebi zaničeval, zasramoval, ranil, umoril. — Ali hočeš spet stare pregrehe doprinašati? Če to storiš, podoben si drugemu nesrečnih bratov. Ti primeš za nož, ki se še kadi od kervi, in ga vnovič zasadiš svojemu očetu v serce. Pred ali poznejši, enkrat gotovo, boš prišel pravici v roke in noben svetnik ti ne bo prosil za milost, zato ker čas gnade bo pretekkel.

Nikar vender ne bodi podoben drugemu, ampak bodi raji podoben prvemu bratu, kateri je svojo pregreho spoznal in obževal. Torej vzdigni se, skesani grešnik, kateri svojo pregreho zdaj spoznaš in obžaluješ, in si pripravljen raji umreti, kakor še kdaj grešiti, pristopi tudi ti sem h križu! — To da — jes te že pred križem najdem. Tvoja žalost in zopet izbujena ljubezen do Boga te je vergla k nogam križanega Jezusa. Ti vidiš kri. Nikar se ne vstraši. Skesanemu, poboljšanemu grešniku ta kri ne vpije za maščevanje v nebo, kakor Abelnova kri, ampak za milost. Le zaupaj! Kakor so okolistoječi za skesanega očetomorca, tako bodo tudi za-te prosili nebeški svetniki, in posebno usmiljena mati Marija, in ti boš milost našel; ti boš živel, in ne umerl! Amen.

Kratko — pa dobro.

2. postna nedelja.

(Dobro je na gori Tabor.)

„Tukaj je dobro biti.“ (Mat. 17.)

V vod. Jezus je svojim učencem rekel: „Resnično vam povem, da nekteri izmed onih, ki tukaj stojé, smerti okusili ne bojo, dokler Sinu človekovega vidijo priti v svojem kraljestvu“. 6—8 dni potem vzame J. tri svojih učencev seboj na neko visoko goro in tu se zgodi, kar nam pripoveduje dan. sv. evangelje. Trije aposteljni vidijo Jezusa v svojem kraljestvu. Tako se jim je to spremenjenje lepo zdelo, da je sv. Peter zaklical: Gospod! tukaj je . . . Tudi za nas je dobro, da se podamo v duhu na goro Tabor in premišljujemo, kar se tam godi. Tam se naša vera poterdjuje, kar je posebno naše dni dokaj imenitna in potrebna reč; kajti sovražnikov sv. vere je sila veliko. Na gori Tabor se poterdjuje vera: 1. da je J. pravi Sin božji; 2. da je človeška duša neumerjoča in 3. da so sv. nebesa neizrečeno lepe in vesele.

Razlaga. 1. Angelj Gabriel je rekel, da bo J. sin božji, — J. sam je to zaterdil pred Kajfom, — danes to oznanuje Oče neb. „Ta je moj ljubeznivi sin . . . Oh to je imenitna resnica; vse, kar je učil, je božja resnica; — vse, kar je obljubil ali zažugal, spolnil bo! — Molimo ga kot svojega Boga! —

2. Že pamet naša nas uči, da je duša naša neumerjoča; — J. je to učil: „Ne bojte se onih, ki truplo umorijo, duše pa ne morejo . . . današnja prigodba pa očitvidno kaže, da duše živé. Mozes in Elija sta že bila davno umerla, — in se prikazeta. Ni torej res, da je s smertjo vsega konec . . . duša naša živi in oživlja, kar je zaslužila. Zatoraj skerbimo posebno za njo! —

3. Lepo je nebo, lepa je zemlja, lepe so vse stvari, kako lep je še le Bog, stvarnik vseh teh reči! Kako lepe so nebesa, kjer Bog stannje: „Nobeno oko ni . . . Peter in . . . so le nekaj malega vidili in okusili, in že: „Tukaj je dobro biti . . . Kako lepo še le tam? In te nebesa nam je Bog pripravil, ako mu lepo služimo! Zatoraj trudimo se: spolnujmo dolžnosti, delajmo dobrega, varujmo se greha . . .

Sklep. Ravno je sv. postni čas, da se spominjamo, kako drago nam je J. nebesa kupil; ne zabimo tega! Amen.

3. postna nedelja.

(Srečen, kdor hudiča izžene.)

„Ako s božjim perstom hudiča izganjam, prišlo je res božje kraljestvo k vam.“
(Jan. 11, 20.)

Vvod. Tiste dni ko je J. hodil po svetu, je Bog pripustil, da je hudič v resnici človeško truplo obsedel in v lasti imel. To je Bog pripuščal, da je J. očitno pokazal, da je on tisti, ki ima oblast nad hudiča, da je on tisti, ki je prišel razdirat hudičevo kraljestvo. Naše dni tega čudeža ni več treba, — zatoraj se malo-kdaj zgodi, da hudič truplo človeško obsede, pa dostikrat se godi tudi naše dni, da hudič dušo človeško obsede in v last dobi. Greha je veliko po svetu, vsak grešnik pa je suženj hudičev. Srečen, kdor hudiča izžene, kaj ti k njemu pride po Jezusovih besedah božje kraljestvo. Kdor hudiča, to je greh iz serca izžene, k temu pride božje kraljestvo; 1. kraljestvo svete resnice; 2. kralj. serčnega miru; 3. kralj. velikega bogastva in 4. kralj. sladkega upanja.

Razlaga. 1. Dokler človek grehu, to je hudiču služi, vse narobe vidi. Misli, da je greh neka lepota, čast... Kedar pa greh izžene, odpre človek oči in spregleda, kako neumno je ravnal, v v koliki nevarnosti je stal, kako lepa in sladka da je naša sv. vera... k njemu pride kralj. resnice.

2. Dajte človeku ves svet, ako nima serčnega miru, prava sirota je: „Grešniki pa nimajo miru.“ Ako se pa človek znebi grešne butare, verne se v njegovo serce sladki mir, ktereга svet ne more dati ne vzeti.

3. Človek ni stvarjen za ta svet; vse se mora torej meriti po večnosti. Tako bo marsikteri bogatin tam za nebesa ves prazen, ubog pa tam bogat. Grešnik ne more nič storiti zaslužljivega za nebesa. Kedar toraj človek greh spodi, zadobi gnado božjo in njegove dela imajo vrednosti za nebesa; k temu človeku pride kralj. velikega bogastva.

4. Prava reva je, kdor upanja nima. Ali pa je modro, svoje upanje staviti na svet in njegove dobröte? Grešnik ima veliko strahu, upanja pa nobenega. Kedar se človek greha očisti, postane spet otrok božji in dedič neb. kraljestva. In to upanje je naj šlajše in razveseljuje človeka povsod in vselej; glej mučence!

Sklep. Ravno zdaj je sv. čas, ko tudi nas sv. cerkev kliče, naj spravimo greh iz svojega serca. Oh srečen, kdor sv. spoved vredno opravi, k njemu pride božje kraljestvo. Amen.

4. postna nedelja.

(Jezus je resnično prerok.)

„Ljudje so rekli: On je resnično prerok, kateri ima na svet priti“. (Jan. 6, 14.)

Vvod. Sv. vera nas uči, da je Jezus naš obljubljeni odrešenik. Med drugimi dokazi nam priča to, da se je nad njim dopolnilo vse, kar so preroki o prihodnjem odrešeniku prerokovali. Prerokovali so o njegovem rojstvu, — o njegovem nauku in življenju, — o njegovem terpljenju in njegovi smerti, — o njegovem vstajenju itd. . . . Prerokovano je tudi bilo, da bo prihodnji mesija velik prerok; zatoraj je tudi ljudstvo v dan. sv. evang. reklo: „On je resnično prerok . . . Ja! J. je resnično prerok in to vam hočem danes kratko pokazati. 1. J. je učil, kot prerok, 2. J. je delal kot prerok in je 3. terpel kot prerok.

Razlaga. 1. Najpred je Bog sam učil; potem je pošiljal može, ki so ljudi učili v božjem imenu, jim postave dajali. To so bili preroki. Tudi J. je učil kot prerok; pa tako lepo, jasno in ganljivo, kakor noben drug; 3 leta je hodil okoli in kar lepega vemo od Boga, nebes itd. . . je od njega. Tudi postave je dajal: „Novo postavo vam dam, da se med seboj ljubite!“

2. Preroki so tudi čudeže delali in prihodnje dogodbe naznanaovali. Tako je delal čudeže Mozes, Elija . . . Vsi preroki pa so prihodnje reči napovedovali posebno od mesija, kje in kdaj se bo rodil, kaj delal, kako da bo terpel in umerl, pa spet vstal in zmagal. Ravno tako tudi J. On je delal čudeže (povej nekatere), je napovedoval prihodnje reči (katere?).

3. Judje so bili nehvaležni in so preroke sovražili in morili (glej evang. na god sv. Štefana). Tako so delali tudi z Jezusom (popiši!). Pa nič bi mu ne bili mogli storiti, ako bi ne bil sam hotel terpeti, — za nas je terpel in umerl.

Sklep. Sreča se je smehljala judovsk. ljudstvu, kedar je svoje preroke poslušalo in vbogalo; blagor tudi nam, ako poslušamo in ubogamo J., preroka vseh prerokov. Amen.

5. postna nedelja.

(Jezus se človeku skriva.)

„Jezus pa se je skril in šel iz tempeljna“. (Jan. 8, 59.)

Vvod. Danešnje sv. evangelje donša veliko dokazov, da je J. pravi Bog. On je naj svetejši: „Kdo iz med vas . . . On je večna resnica: „Ako vam resnico govorim, zakaj mi . . . On je vsemogočen: On obljublja tistim, ki njegovo besedo spolnujejo, večno življenje, in se skrije po svojej volji. On je Sin božji: Večkrat imenuje Boga svojega Očeta. On je večni: „Preden je bil Abraham . . . To vse nam priča, da je J. pravi, resnični Bog. Toraj je naša dolžnost, da se njega zvesto deržimo in oklenemo, da ga ne zgubimo ne tukaj ne tam v večnosti. Jezus se pa vendar le nekterim skriva in je skrit pred njimi. J. je skrit 1. v svojem nauku, da mu nekteri ne verujejo; 2. v sv. rešnjem telesu, da ga ne sprejemljejo in 3. v večnosti, da ga ne uživajo.

Razlaga. 1. J. je svoj nauk tako spričal in zaterdil, kakor noben drug. Spričal je, da je Bog (kratko pokaži, s čim je pričal). In vendar koliko jih je, katerim je J. skrit v svojem nauku, da ga ne poznajo, ne verujejo! To so prevzetni, ki hočejo vse zapopasti, — posvetni, ki se nočejo zatajevati, — grešniki, ki se ga bojé kot sodnika.

2. J. pa ne prebiva med nami le s svojim naukom, on prebiva med nami s svojim mesom in kervjo, kot pravi Bog in človek. „To je moje telo . . . tako pri poslednji večerji.“ Ako ne bote jedli . . . Pa koliko jih je, katerim je to skrito! Zatorej ne pristopajo k božji mizi, ali le redkokrat, ali le nevredno!

3. Tem, ki Jezusa niso spoznali v njegovem nauku, ki ga niso sprejemali v sv. rešnjem T., tem ostane J. tudi skrit tam v večnosti. „Noben ne pride k Očetu, kakor po meni . . . „In poberte se spred mene v večni ogenj . . . Vi pa, ki ste J. spoznavljali v njegovem nauku, v njega verovali in spolnovali, J. sprejemali v sv. R. T., vi bote J. tudi gledali v sv. nebesih.

Sklep. Danes se zakriva sv. martra; prosi Jezusa, da se ti ne skrije in te ne zapusti. Derži se zvesto njegovega nauka in sprejemaj ga v sv. r. telesu! Amen.

Družba svetega Mohora.

Dne 27. januarja se je vršila XIII. seja družbe sv. Mohora in je bila sosebno odločena dokončnej razsoji o raznih slovstvenih izdelkih, ki so družbi od poslednje seje sem došli. Kratki zapopadek važnejših pomenkov in sklepov je ta-le:

1. Najprvo je bilo govorjenje o rokopisih, ki so prišli družbi vsled razpisanih daril za l. 1869: Veče povesti: „Izdajavec“, „Žalost in veselje“, „Tolovaj in vojak“ in prevoda „Pavel in Virginija“ pa „Najdenec“ so imeli v presoji gg. odborniki špir. Dürnwirt, prof. dr. Nemeec in kn. šk. tajnik Šerbicelj in so enoglasno prisodili darilo 150 gld. povesti „Žalost in veselje“; po odprtem lističu z imenom se je pokazal kot pisatelj povesti g. J. Podmilšak (Andrejčekov Jože). Med drugimi povestmi utegne družba s časom porabiti povesti „Izdajavec“ od g. Slemenika in „Pavel in Virginija“ v g. Umekovem prevodu, če ji pisatelja prepustita, da se jima o svojem času plačata po družbinih vodilih. Povesti „Tolovaj in vojak“ in „Najdenec“ družba ne more porabiti.

Za darilo po 120 gld. sta prišla spisa „Poljedelstvo s posebnim ozirom na domače pridelke“ in „Bučelarček“. Prebrali so je gg. odborniki: prof. Robida, učitelj Somer in prof. Janežič in enoglasno prisodili darilo 120 gld. delu „Poljedelstvo“ imenovanemu; pisatelj tega dela je c. k. učitelj Ivan Tomšič. Tudi „Bučelarček“ od g. Sumperja je lepo delce, pa mu še nekaj manjka; prevzame se vendar prihodnje leto v natis.

Kar se tiče manjših spisov, te sta pregledovala gg. odbornika: prof. Einspieler in prof. Janežič. Darila po 25 gld. vredna spoznana sta bila spisa: „Devica orleanska“ od nam. prof. Umeka in povest „Hudobni sin“ od A. Jegliča. Nekteri drugi spisi niso izvirni po obsegu, nekteri so pa brez vsake zanimivosti. Za natis v Koledarčku se prevzameta lepi, pa prekratki spis „Bitva pri Sisku“ od g. J. Parapata (če g. pisatelj dovoli) in „Slov. slovstveni zavodi“ od g. Nolijs; za rabo pripravna sta tudi spisa in se s časom natisneta, namreč: „Vjeta“ od g. Žuzela in „Slon“ od g. Umeka. Kaj naj se z družimi spisi zgodi, naj nam pisalci sporočé.

2. Dalje se je sklepalo o nekterih drugih rokopisih in sicer

a) O življenjepisu rajnega škofa Fr. Baraga, v katerem nam slika prof. dr. L. Vončina življenje in apostolsko delavnost tega slovečega rojaka v daljnji Ameriki. To delo se z veseljem prevzame in še letos družnikom razpošlje; upati je, da bode družbi mnogo novih udov pridobilo.

b) Spis „Kavke-obrekovalke a tri zlata jabelka“ se za zdaj ne more porabiti in se pošlje g. pisatelju po priložnosti nazaj. To velja tudi o rokopisu „Duhovne vaje“ in o poslovenjeni povesti „Egiptovski Jožef“.

c) Rokopisa „Sveta hiša“ se more za izdajo samo drugi del, ki obsega zgodovino božje poti na Trsatu in premišljevanja za vse dni meseca majnika, prevzeti in s časom za „Šmarnice“ na svetlo dati.

Ob enem se prevzame povest „Menčikov“ v g. Kosmačevem prevodu.

3. Sklenjeno je bilo, da se razpišejo darila za leto 1870, kakor sledi:

(Razpis družbinih daril za leto 1870.) V povzdigo domače književnosti in v omiko slovenskega naroda razpisuje družba sv. Mohora za prihodnje leto sledeča darila:

a) dve sto goldinarjev za najboljšo povest v obsegu blizu petih tiskanih pol, ktere naj se vzame tvarina, če je mogoče, iz domače zgodovine ali vsaj nasloni na njo; celo djanje naj se tako razplete, da bode delo mikavno za mladež in slovensko ljudstvo sploh. Ako ne pride darila vredne izvirne povesti, podeli se sto goldinarjev najboljšemu prevodu kake zanimive pravno-podučne povesti v tem istem obsegu.

b) sto in petdeset goldinarjev za najboljše gospodarsko delo n. pr. o živinoreji, domačem gospodinjstvu ali o kakem drugem važnišem gospodarskem predelu (razun sadjereje, poljedelstva in bučelarstva) v obsegu blizu petih tiskanih pol.

c) sto goldinarjev za štiri krajše izvirne pripovedi, vsakej po 25 goldinarjev, v obsegu dobre $\frac{1}{2}$ tiskane pole; in

d) sto goldinarjev za štiri krajše podučne spise raznega zapopadka, vsakemu po 25 gold. v obsegu dobre $\frac{1}{2}$ tiskane pole.

Vsi spisi naj bodo prav lahko umevni in zanimivi, da bodo mladino in sploh priprosto ljudstvo slovensko pošteno razveseljevali ter mu um in srce požlahtnovali. Vsi rokopisi naj se pošljejo družbi vsaj do 1. decembra 1869 brez podpisanega imena, katero naj se v zapečatenem listu priloži; na rokopis, ki družbi pozneje dojde, ne bo se mogel ozir vzeti. Prisojena darila se izplačajo na Vodnikov dan (2. febr.) 1870. leta.

V Celovcu 27. januarja 1869.

Odbor družbe sv. Mohora.

Duhovske zadeve.

Kerška škofija. Č. g. Juri Gross je dobil faro Nemški Grebinj; č. g. Šofneger Gustav faro Radviče; č. g. Kramer Karl faro Lölling; č. g. Müller Pavl faro Dickše in č. g. Walchensteiner Anton kuracijo pri sv. Duhu nad Belakom; č. g. Oppelt Karl je provizor pri glavni fari v Celovcu. — Umerl je Kristofič Matija, fajmošter v pokoju. R. I. P.

Odgovorni izdaj. in vred. Andr. Einspieler. — Natisnil J. & F. Leon v Celovcu.